EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 07 14
COM(2021) 568 final

2021/0206 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Komunikate „Europos žaliasis kursas“[1] (toliau – Europos žaliasis kursas) išdėstyta naujoji Europos Sąjungos augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą taip, kad jos visuomenė būtų tvari, teisingesnė ir labiau klestėtų, kad ji pasižymėtų modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. visai nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Juo dar kartą patvirtinamas Komisijos siekis padidinti Europos klimato srities užmojį ir pasiekti, kad iki 2050 m. ji taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu. Europos žaliojo kurso būtinybė ir svarba dar padidėjo, COVID-19 pandemijai itin smarkiai paveikus Sąjungos piliečių sveikatą ir socialinę bei ekonominę gerovę.

Remiantis Europos žaliojo kurso strategija ir išsamiu poveikio vertinimu, 2020 m. rugsėjo mėn. Komisijos komunikate **„Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis“**[2] (toliau – 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas) pasiūlyta padidinti Sąjungos užmojį ir pateikti išsamų planą, kaip padidinti Sąjungos 2030 m. privalomą tikslą, kad grynasis išmetamųjų teršalų kiekis būtų atsakingai sumažintas bent 55 proc. Padidinus 2030 m. užmojį dabar, politikos formuotojai ir investuotojai bus tikri, kad ateinančiais metais priimtais sprendimais nebus įtvirtintas išmetamų teršalų kiekis, neatitinkantis ES tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui. Padidintas 2030 m. Sąjungos tikslas atitinka Paryžiaus susitarimo, pasirašyto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) (toliau – Paryžiaus susitarimas)[3], tikslą užtikrinti, kad pasaulio temperatūra padidėtų gerokai mažiau nei 2 °C, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepadidėtų daugiau kaip 1,5 °C.

Per 2020 m. gruodžio mėn. vykusį susitikimą Europos Vadovų Taryba patvirtino naują privalomą 2030 m. Sąjungos tikslą[4]. 2021 m. gegužės 25 d. Europos Vadovų Taryba šias išvadas dar kartą patvirtino ir paragino Komisiją nedelsiant pateikti teisės aktų rinkinį kartu su išsamiu poveikio valstybių narių aplinkai, ekonomikai ir visuomenei vertinimu. Tiek Sąjungos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas, tiek tarpinis tikslas iki 2030 m. grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 proc. yra įtvirtinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119[5] (toliau – Europos klimato teisės aktas).

Siekdama įgyvendinti Europos klimato teisės aktą ir Europos Vadovų Tarybos išvadas, Komisija peržiūrėjo šiuo metu galiojančius klimato ir energetikos teisės aktus ir teikia **pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą** (angl. „Fit for 55“) teisėkūros priemonių rinkinį.

Tam, kad būtų įgyvendintas didesnis Sąjungos klimato srities užmojis, turi būti didesnis ir visų sektorių indėlis. Tuo tikslu, peržiūrint Direktyvą 2003/87/EB[6] (toliau – ATLPS direktyva), pasiūlyta prekiauti pastatams ir kelių transportui skirtais apyvartiniais taršos

---

1 COM(2019) 640 *final*.
2 COM(2020) 562 *final*.
3 Paryžiaus susitarimas (OL L 282, 2016 10 19, p. 4).
4 2020 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 22/20 CO EUR 17 CONCL 8.
5 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).
6 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

leidimais. Tai turėtų suteikti papildomą ekonominę paskatą mažinti iškastinio kuro vartojimą ir tokiu būdu prisidėti prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo. Abiejuose sektoriuose nustačius anglies dioksido rinkos kainą ir kartu ėmusis kitų priemonių, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu turėtų sumažėti išlaidos pastatams ir kelių transportui; tai taip pat suteiks naujų investavimo ir darbo vietų kūrimo galimybių, kuriomis bus visapusiškai pasinaudota, jeigu bus įgyvendinamos tinkamos darbo rinkos ir įgūdžių politikos priemonės, pavyzdžiui, ES lygmeniu iš „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), įsteigto Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057[7], ir Teisingos pertvarkos fondo, įsteigto pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1056[8], remiamos priemonės.

Tačiau didesnės iškastinio kuro kainos turės didelį socialinį ir pasiskirstymo poveikį, galintį neproporcingai paveikti pažeidžiamus namų ūkius, pažeidžiamas labai mažas įmones ir pažeidžiamus transporto naudotojus, kurie didžiąją savo pajamų dalį išleidžia energijai bei transportui ir kurie tam tikruose regionuose neturi galimybės naudotis alternatyviais įperkamais judumo ir transporto sprendimais. Šis poveikis pažeidžiamoms grupėms valstybėse narėse skiriasi, be to, tikėtina, kad poveikį kainoms labiau pajaus tos valstybės narės, regionai ir gyventojai, kurių vidutinės pajamos yra mažesnės. Dėl anglies dioksido apmokestinimo padidėjus kuro kainoms, bus gauta pajamų iš apyvartinių taršos leidimų prekybos – jos galės būti panaudojamos pažeidžiamoms grupėms tenkančiai naštai mažinti.

Siekiant sumažinti abiem naujiems – pastatų ir kelių transporto – sektoriams skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos socialinį ir paskirstomąjį poveikį pažeidžiamiausiems subjektams, įsteigiamas Socialinis klimato fondas (toliau – Fondas). Būsimame nuosavų išteklių dokumentų rinkinyje Komisija pateiks šiam pasiūlymui įgyvendinti būtinus Sąjungos biudžeto sistemos pakeitimus, įskaitant pasiūlymą iš dalies pakeisti daugiametę finansinę programą[9]. Visų pirma dalis iš pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos gautų pajamų bus pervedama į Sąjungos biudžetą, o tam tikra jos procentinė dalis turėtų atitikti naujojo Fondo paketą. Iki metų pabaigos Komisija taip pat ketina pateikti pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos, kaip spręsti siekiamos žaliosios pertvarkos keliamus socialinius klausimus.

Fondo tikslas – sušvelninti naujų anglies dioksido mokesčių poveikį kainoms; jis taip pat turėtų teikti finansavimą valstybėms narėms, kad jos galėtų remti savo politikos priemones, kuriomis siekiama mažinti socialinį šios apyvartinių taršos leidimų prekybos poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams. To reikėtų siekti visų pirma teikiant laikiną pajamų paramą ir pasitelkiant priemones bei investicijas, skirtas priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinant pastatų energijos vartojimo efektyvumą, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių integravimą, ir suteikiant geresnes galimybes naudotis netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonėmis.

---

7 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo įsteigiamas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

8 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

9 Iš dalies pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos reglamento (ES) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, COM(2021) XXX *final*.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Įsteigiant Socialinį klimato fondą, siekiama įveikti dalį Sąjungos žaliosios pertvarkos keliamų socialinių ir pasiskirstymo iššūkių. Tai atitinka Sąjungos klimato politikos kryptį ir pagal Paryžiaus susitarimą Sąjungos bei valstybių narių prisiimtus įsipareigojimus. Įsteigiant Fondą atsižvelgiama į 2020 m. gruodžio mėn. ir 2021 m. gegužės mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtintą didesnį Sąjungos klimato srities užmojį ir į Europos klimato teisės akto nuostatas. Visų pirma Fondas skirtas tam, kad būtų palengvinta dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos poveikio kainoms pastatų ir kelių transporto sektoriams tenkanti socialinė ir pasiskirstymo našta ir sudarytos palankesnės sąlygos investicijoms į švarią energiją, kad ta našta sumažėtų. Socialiniai klausimai nagrinėjami ir kituose šiems sektoriams įtakos turinčiuose klimato, energetikos bei transporto sričių teisės aktuose: pavyzdžiui, dabartinės redakcijos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES[10] (Energijos vartojimo efektyvumo direktyva) ir ATLPS direktyvos nuostatose jau nurodyta, kad naudojant lėšas ir pajamas turėtų būti atsižvelgiama į socialinius klausimus. Naujasis Fondas papildo dabartines biudžeto priemones, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama investicijoms ir įgūdžiams, susijusiems su pertvarka.

Europos žaliojo kurso komunikate ir Europos klimato akte nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, taip pat dvejopa žalioji ir skaitmeninė pertvarka yra pagrindinis Sąjungos prioritetas. Imtis dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, kurios siekia Europa, padės **pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą** priemonių rinkinys, „Next Generation EU“ ir 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa. Šių politikos priemonių derinys įneš lemiamą indėlį į ekonomikos krizės įveikimą ir atsigavimo nuo COVID-19 pandemijos palengvinimą, taip pat paspartins perėjimą prie švarios ir tvarios ekonomikos – taip klimato politikos veiksmai ir ekonomikos augimas bus susieti su socialine ir teritorine sanglauda.

Žaliosios pertvarkos būtinybė ir svarba dar padidėjo, COVID-19 pandemijai smarkiai paveikus Sąjungos piliečių sveikatą ir ekonominę gerovę. Fondas pradės veikti per paskutinius dvejus Europos ekonomikos gaivinimo priemonės[11] ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės[12], t. y. Sąjungos priemonių, kuriomis siekiama švelninti COVID-19 pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį ir užtikrinti, kad Sąjungos šalių ekonomika ir visuomenė taptų tvaresnė, atsparesnė ir geriau pasirengusi įveikti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos keliamus iššūkius ir pasinaudoti jos teikiamomis galimybėmis, taikymo metus. Fondo įgyvendinimas, kuris turėtų tęstis iki 2032 m., turėtų būti derinamas su tomis ankstesnėmis priemonėmis. Teisingos pertvarkos fondas irgi finansuojamas pagal daugiametę finansinę programą ir savo veiklą baigs 2027 m. Taigi Fondas turėti tęsti veiklą dar penkerius metus.

Intervencinių veiksmų valdymas ir formavimas

Europos žaliojo kurso komunikate pripažįstama, kad socialiai teisingos pertvarkos poreikis taip pat turėtų atsispindėti Sąjungos ir nacionalinio lygmens politikoje. Tai apima investicijas, kurių reikia norint pasiūlyti įperkamų sprendimų tiems, kurie labiausiai nukentėjo nuo anglies

---

10 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

11 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433I, 2020 12 22, p. 23).

12 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

dioksido apmokestinimo politikos ir kurie mažiau pajėgūs spręsti šią problemą, pavyzdžiui, gerinant viešojo transporto paslaugų kokybę, taip pat taikant energijos nepritekliaus mažinimo ir sprendimo priemones bei skatinant perkvalifikavimą. Tai atitinka Europos socialinių teisių ramsčio 1 ir 20 principus, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas keisti darbą dvejopos pertvarkos ir atsigavimo nuo COVID-19 pandemijos socialinio ir ekonominio poveikio kontekste, taip pat užtikrinti galimybę visiems naudotis pagrindinėmis paslaugomis, pavyzdžiui, energijos tiekimo ir judumo paslaugomis.

Pagal klimato valdymo sistemą valstybės narės privalo 2023 m. atnaujinti savo nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus (toliau – NEKSVP) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999[13] (toliau – Valdymo reglamentas). Dešimtmečiuose NEKSVP išdėstyta, kaip valstybės narės ketina spręsti energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio klausimus, ir pagal dabartinius teisės aktus į juos taip pat jau yra įtrauktas energijos nepritekliaus klausimas. Komisija stebi pažangą ir jos ataskaitą įtraukia į energetikos sąjungos ataskaitą. Fondas ir socialiniai klimato planai bus susieti su NEKSVP numatytomis reformomis ir įsipareigojimais ir įgyvendinami atsižvelgiant į juos. Siekiant kuo labiau sumažinti papildomas administracines išlaidas, socialinių klimato planų pateikimo ir priėmimo laikas derinamas su jau vykstančiu NEKSVP procesu.

Fondo įgyvendinimas pasitelkiant valstybių planų socialinius klimato planus taip pat bus derinamas su įvairiomis kitomis ES priemonėmis, kuriomis skatinama socialiai teisinga pertvarka, remiama politika ir priemonėmis. Tarp jų yra Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planas[14], kurio tikslas – visiems europiečiams socialiai sąžininga ir teisinga žalioji pertvarka, „Europos socialinis fondas +“, teisingos pertvarkos planai, parengti pagal Reglamentą (ES) 2021/1056, valstybių narių ilgalaikės pastatų renovacijos strategijos, parengtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/31/ES[15], ir Energijos nepritekliaus stebėjimo centras, remiantis valstybių narių pastangas mažinti ir stebėti energijos nepriteklių ir susijusius politikos priemonių derinius, vadovaujantis Komisijos rekomendacija dėl energijos nepritekliaus[16].

Socialinis klimato fondas taip pat padės įgyvendinti ES veiksmų planą „Siekiant nulinės vandens, oro ir dirvožemio taršos“[17], kurio tikslas – kuo labiau padidinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir nulinės taršos tikslų sąveiką. Šiuo tikslu priemonės ir investicijos taip pat bus skiriamos veiksmams (pvz., šildymui ir katilams), kurie kartu gali padėti sumažinti oro taršą, nes kova su tarša yra ir kova už teisingumą ir lygybę. Žalingiausią taršos poveikį žmonių sveikatai paprastai pajunta pažeidžiamiausios grupės.

---

13 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

14 Europos Vadovų Tarybos patvirtinta 2021 m. birželio 24 ir 25 d.

15 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

16 2020 m. spalio 14 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2020/1563 dėl energijos nepritekliaus, C(2020) 9600 (OL L 357, 2020 10 27, p. 35).

17 COM(2021) 400.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pasiūlymo dėl šio reglamento, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas, teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 91 straipsnio 1 dalies d punktas, 192 straipsnio 1 dalis ir 194 straipsnio 1 dalies c punktas.

Fondas įsteigiamas, siekiant įveikti socialinius ir pasiskirstymo iššūkius, kylančius dėl žaliosios pertvarkos, kuri būtina norint kovoti su klimato kaita, ir siekiant skatinti priemones, reikalingas norint sušvelninti apyvartinių taršos leidimų prekybos socialinius padarinius pastatų ir kelių transporto sektoriuose.

Pagal SESV 192 straipsnio 1 dalį, Sąjunga turi padėti to siekti, *inter alia*, apsaugoti ir išsaugoti aplinką bei gerinti jos kokybę, remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti, ir visų pirma kovoti su klimato kaita. Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų jos regionų būklės įvairovę. Pagal šias nuostatas taip pat priimamos darniajam transportui skirtos priemonės.

Fondas visų pirma sprendžia energijos nepritekliaus problemas, kurių patiria pažeidžiami namų ūkiai ir pažeidžiamos labai mažos įmonės. Jis turėtų remti priemones, kuriomis didinamas energijos vartojimo efektyvumas ir skatinamas energijos taupymas ir naujų bei atsinaujinančių energijos formų plėtojimas, kaip nurodyta SESV 194 straipsnio 1 dalies c punkte.

Fondas taip pat turi imtis priemonių pažeidžiamų transporto naudotojų padėčiai gerinti. Jis turėtų remti priemones, kuriomis jiems sudaromos palankesnės sąlygos naudotis netaršaus ir mažataršio judumo ir transporto, įskaitant viešąjį, sprendimais ir taip padėti siekti bendrosios transporto politikos tikslų, kaip nurodyta SESV 91 straipsnio 1 dalies d punkte.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Fondas steigiamas siekiant papildyti visoje Sąjungoje taikytiną pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą. Vienodos kainos už pastatų ir kelių transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį nustatymas nevienodai paveiks skirtingas valstybes nares ir regionus. Fondas teiks paramą valstybėms narėms, kad jos galėtų finansuoti nuoseklų priemonių rinkinį, įskaitant laikiną tiesioginę pajamų paramą ir investicijas, kurios laikomos būtinomis siekiant Sąjungos klimato srities tikslų, visų pirma užtikrinant įperkamą ir tvarų šildymą, vėsinimą bei judumą. Parama turėtų atspindėti skirtingą valstybių narių ir jų regionų padėtį ir būti teikiama atsižvelgiant į regioninius energijos nepritekliaus žemėlapius ir menkai keliais ar geležinkeliais sujungtų atokių ir kaimo vietovių žemėlapius. Tos priemonės ir investicijos, įskaitant laikiną tiesioginę pajamų paramą, bus naudingos pažeidžiamiems namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams, kuriems pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekyba daro ypač didelį poveikį, nes reguliuojami subjektai išlaidas turėtų perleisti galutiniams vartotojams.

Didžiausias finansavimas iš Sąjungos biudžeto skiriamas tai veiklai, kurios tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti vienos (būtinumo kriterijus) ir kuriai Sąjungos intervencija gali suteikti pridėtinės vertės, palyginti su pavienių valstybių narių veiksmais. Šiuo atveju konkrečius skirtingų valstybių narių poreikius atspindi lėšų paskirstymo metodika. Sąjungos programos sukūrimas taip pat užtikrina, kad visos valstybės narės galėtų imtis priemonių siekdamos papildyti klimato politikos veiksmus, kurių imamasi Sąjungos lygmeniu. Tai bus tos valstybės narės, kurios parengs ir atrinks priemones bei investicijas, nes jos turi daugiausia galimybių parengti priemones, kurios atspindi nacionalinius ypatumus.

Valstybės narės turėtų pateikti išsamų priemonių ir investicijų, kurios turi būti finansuojamos Fondo lėšomis, rinkinį, taip pat savo socialinius klimato planus, kurie pagal Valdymo reglamentą turi būti teikiami kartu su atnaujintais NEKSVP.

Imtis veiksmų Sąjungos lygmeniu būtina norint greitai ir tvirtai įgyvendinti žaliąją pertvarką, nė vieno nepaliekant nuošalyje. Taigi imtis Sąjungos lygmens veiksmų reikia siekiant koordinuoti tinkamą atsaką į socialinius iššūkius, kylančius dėl pastatų ir kelių transporto sektoriams skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos (efektyvumo kriterijus). Šio tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti vienos, o Sąjungos veiksmai gali suteikti pridėtinės vertės, nes bus sukurta priemonė, skirta finansiškai padėti valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti labai reikalingas reformas ir investicijas.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo neviršijama to, kas būtina nustatytam tikslui pasiekti Sąjungos lygmeniu ir ko reikia šiam tikslui įgyvendinti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pirmesniuose skyriuose apibūdinti tikslai negali būti pasiekti derinant valstybių narių teisės aktus ar savanoriškais jų veiksmais. Šių tikslų būtų galima pasiekti tik priėmus reglamentą. Visoms valstybėms narėms taikomas reglamentas taip pat yra tinkamiausia teisinė priemonė finansinės paramos teikimui organizuoti siekiant užtikrinti valstybėms narėms vienodas sąlygas.

Didžioji iš apyvartinių taršos leidimų prekybos gautų pajamų dalis teks nacionaliniams valstybių narių biudžetams ir turėtų būti naudojama su klimatu susijusiais tikslais, įskaitant naujos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos socialinio poveikio mažinimą. Valstybės narės raginamos šias pajamas naudoti priemonėms, kuriomis remiamas socialiai teisingas šių sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, taip pat skirti tam papildomą finansavimą pagal kitas Sąjungos programas. Šias priemones papildo naujas fondas, kuriam Sąjungos biudžete numatytos lėšos valdomos tiesiogiai: lėšų skiriama tam, kad būtų įveikti dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos pastatų ir kelių transporto sektoriuose kylantys socialiniai iššūkiai, fondas su tuo tiesiogiai susiejamas ir taikomas į rezultatus orientuotas kompleksinis metodas, pagrįstas sutartu planu, kuriame nustatomos aiškios siektinos reikšmės, tarpinės reikšmės ir rezultatai. Fondo lėšų paskirstymo schemoje atsižvelgiama į numatomą nevienodą poveikį tarp valstybių narių ir jų viduje.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Su šiuo pasiūlymu susijęs *ex post* vertinimas ar tinkamumo patikrinimas nebuvo atliktas, nes padidintas Sąjungos klimato srities užmojis dar nepradėtas įgyvendinti.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija paragino valstybes nares, pramonės privačiojo sektoriaus atstovus, nevyriausybines organizacijas, mokslinių tyrimų ir akademines įstaigas, profesines sąjungas ir piliečius pateikti savo atsiliepimus ir nuomonę apie galimą pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybą, įskaitant jos socialinius padarinius.

Prieš priimdama Komunikatą dėl 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano, kuriame pasiūlyta padidinti Sąjungos užmojį ir pateikti išsamų planą, kaip padidinti Sąjungos

2030 m. privalomą tikslą, kad grynasis išmetamųjų teršalų kiekis būtų atsakingai sumažintas bent 55 proc., Komisija surengė pirmą viešų konsultacijų etapą.

Dėl kiekvieno į **pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį** įtraukto pasiūlymo Komisija surengė antrą viešų konsultacijų internetu etapą. Dėl ATLPS direktyvos peržiūros, įskaitant pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybą, buvo gauta beveik 500 atsakymų[18]. Prieš tai Komisija paragino pateikti atsiliepimus dėl ATLPS direktyvos peržiūros įžanginio poveikio vertinimo[19], įskaitant pirminius svarstymus ir politikos galimybes, susijusius su galima apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

Kalbant apie pastatų ir kelių transporto sektorius, keli suinteresuotieji subjektai, įskaitant socialinius partnerius (tiek darbdavius, tiek darbuotojus), daugiausia skeptiškai vertino šių sektorių įtraukimą į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą. Iš pateiktų galimybių įvairūs suinteresuotieji subjektai pirmenybę teikė politikos galimybei pradėti nuo atskiros savarankiškos pastatų ir kelių transporto sektoriams skirtos sistemos, kaip nurodyta pasiūlyme dėl ATLPS peržiūros. Keletas suinteresuotųjų subjektų taip pat paminėjo socialinį padidėjusių šildymo ir transporto kuro kainų poveikį pažeidžiamiausiems namų ūkiams. Visų pirma buvo pabrėžiama, kad mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams gali prireikti paramos, kad jie galėtų imtis reikiamų investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir netaršų bei mažataršį judumą ir transportą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Šis pasiūlymas grindžiamas įrodymais, surinktais atliekant poveikio vertinimą, pridedamą prie 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano[20], poveikio vertinimą, kuriuo pagrįsta ATLPS direktyvos[21] peržiūra, analizę, atliktą rengiant Komisijos ilgalaikę strategiją[22], ir atitinkamais įrodymais, surinktais įgyvendinant kitas lygiagrečiai vykdytas Europos žaliojo kurso iniciatyvas, taip pat atliekant ankstesnius su pastatais ir kelių transportu susijusius tyrimus.

- **Poveikio vertinimas**

Siūlomo Fondo sprendžiamos problemos ir galimos sprendimų kryptys nagrinėjamos dviejuose paeiliui atliktuose poveikio vertinimuose, todėl specialus poveikio vertinimas nebuvo atliktas.

Atliekant poveikio vertinimą, kuriuo grindžiamas 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas, nustatyta, kad, padidinus 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslą iki 55 proc., su energija susijusių namų ūkių išlaidų dalis padidėtų maždaug 0,7–0,8 procentinio punkto. Vartotojų kainų pokyčiai namų ūkius veikia skirtingai – tai priklauso nuo jų išlaidų struktūros, pajamų lygio ir šaltinių, turto ir pačios namų ūkio sudėties.

---

18 Atsakymus buvo galima teikti 12 savaičių nuo 2020 m. lapkričio 13 d. iki 2021 m. vasario 5 d. Su rezultatais galima susipažinti šioje svetainėje: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12660-Updating-the-EU-Emissions-Trading-System/public-consultation.

19 Atsiliepimus apie įžanginį poveikio vertinimą buvo galima teikti nuo 2020 m. spalio 29 d. iki 2020 m. lapkričio 26 d. ir buvo gauta maždaug 250 atsiliepimų. Su rezultatais galima susipažinti šioje svetainėje: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12660-Updating-the-EU-Emissions-Trading-System.

20 SWD(2020)176, ypač 6.5.2 skirsnis.

21 [Poveikio vertinimas, pridedamas prie ….]

22 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Švari mūsų visų planeta. Strateginė klestinčios, modernios ir konkurencingos neutralizuoto poveikio klimatui Europos ekonomikos ateities vizija“, COM(2018) 773 *final*.

Santykinių kainų pokyčiai, kuriuos, kaip numatoma, lemtų padidintas klimato srities užmojis, turėtų daug didesnį poveikį mažesnes pajamas gaunantiems asmenims nei didžiausias pajamas gaunantiems asmenims. Tačiau šie rezultatai neapima iš aukcionų gautų pajamų perskirstymo. Pavyzdžiui, jeigu kiekvienai valstybei narei būtų nustatyta fiksuota iš aukcionų gautų pajamų perskirstymo suma, grindžiama namų ūkio dydžiu, tai galėtų turėti teigiamą su gerove susijusį poveikį apatiniam visų Sąjungos gyventojų išlaidų deciliui ir labai sumažinti neigiamą poveikį visoms kitoms išlaidų klasėms. Atlikus poveikio vertinimą taip pat padaryta išvada, kad, kaip reali politikos priemonė, perskirstymo mechanizmas galėtų būti taikomas daug tikslingiau, kad būtų tenkinami mažesnių pajamų / išlaidų decilių poreikiai. Tai suteiktų galimybę teikti didesnę kompensaciją ir paramą nepriteklių patiriantiems namų ūkiams, kad ir koks būtų pajamų iš anglies dioksido apmokestinimo lygis.

Ši analizė patikslinama poveikio vertinime, pridedamame prie pasiūlymo iš dalies pakeisti ATLPS direktyvą, įtraukto į **pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinį**. Jame dėmesys sutelkiamas į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymą pastatams ir kelių transportui ir nagrinėjamas jo socialinis poveikis, visų pirma mažesnes pajamas gaunantiems ir pažeidžiamiems namų ūkiams. Visų pirma namų ūkio išlaidos energijai suskirstytos į išlaidas kurui ir kapitalo sąnaudas investicijoms, taip pat į pagrindines namų ūkių pajamų ir valstybių narių pajamų grupes.

Numatoma, kad dėl **pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinio** 2030 m. Sąjungoje investicijų į būstą išlaidos išaugs 0,4–0,7 procentinio punkto namų ūkių pajamų, palyginti su baziniu lygiu. Kai politikos formavimą labiau lemia anglies dioksido kaina, investavimo išlaidos didėja ne taip smarkiai, kaip taikant labiau subalansuotą politikos priemonių derinį. Taikant ekonomiškai efektyvių politikos priemonių derinį, investicijų išlaidos mažesnes pajamas gaunantiems vidutiniams namų ūkiams visose valstybių narių pajamų grupėse padidėtų daugiau nei dvigubai. Padidėjusios išlaidos gerokai viršija Sąjungos vidurkį tose valstybėse narėse, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis nei 60 proc. Sąjungos vidurkio. Iš to matyti, kaip svarbu suteikti galimybę gauti finansavimą būsto renovacijai ir efektyviai energiją naudojančiai įrangai įsigyti, visų pirma mažesnes pajamas gaunančiose valstybėse narėse.

Atliekant ATLPS direktyvos peržiūros poveikio vertinimą nustatyta, kad pastatams skirtų apyvartinių taršos leidimų prekyba namų ūkius paveiks nevienodai, bet greičiausiai turės regresinį poveikį disponuojamosioms pajamoms, nes mažas pajamas gaunantys namų ūkiai didesnę dalį savo pajamų paprastai išleidžia šildymui. Be to, suderintos anglies dioksido kainos nustatymas darys labai skirtingą poveikį vartotojų kainoms valstybėse narėse, priklausomai nuo atitinkamam kurui taikomų mokesčių dydžio, nes iškastinio kuro kainos iki apmokestinimo visose valstybėse narėse yra panašios. Tačiau bendros išlaidos kurui, kaip pajamų procentinė dalis, liks vidutiniškai beveik nepakitusios. Tai reiškia, kad, nepaisant padidėjusių kainų, išlaidos kurui gali sumažėti, jeigu bus atliktos ekonomiškai efektyvios investicijos. Jei šios investicijos bus atliktos, vidutiniškai mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai bus geresnėje padėtyje nei vidutiniai namų ūkiai. Mažas pajamas gaunančių valstybių narių grupėje namų ūkių vartojimo išlaidų dalis, tenkanti kurui, didėja visose pajamų grupėse, tačiau mažas pajamas gaunančiose grupėse ši dalis didėja labiau. Jeigu būtų vykdomos būtinos investicijos į energijos vartojimo efektyvumą, atnaujinimą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kuro kainų didėjimo problema išliktų nedidelė ir su ja daugiausia susidurtų mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai mažas pajamas gaunančiose valstybėse narėse.

Kalbant apie kelių transportą, Darnaus ir išmanaus judumo strategijoje ir poveikio vertinime, poveikio vertinimas, pridedamame prie 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano, pripažinta, kad itin svarbios yra investicijos, kuriomis siekiama didinti netaršių ir mažataršių transporto priemonių paklausą ir spartinti šioms transporto priemonėms skirtos įkrovimo ir

degalų pildymo infrastruktūros diegimą, nes jos atliks pagrindinį vaidmenį siekiant tikslo iki 2030 m. smarkiai sumažinti kelių transporto priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Atliekant poveikio vertinimą, pridedamą prie pasiūlymo peržiūrėti ATLPS direktyvą, nustatyta, kad kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos poveikis namų ūkiams skiriasi. Paprastai išlaidų transportui dalis būna didžiausia mažesnes ir vidutines pajamas gaunančiuose namų ūkiuose (nes mažiausias pajamas gaunantys namų ūkiai neturi galimybės naudotis nuosava transporto priemone).

Tačiau poveikio vertinime taip pat padaryta išvada, kad nors dėl anglies dioksido apmokestinimo padidėja vartotojų patiriamos energijos išlaidos, kartu padidėja pajamos, kurios gali būti panaudojamos reinvestuoti, klimato politikos veiksmams skatinti, taip pat anglies dioksido apmokestinimo socialiniam ar pasiskirstymo poveikiui mažinti. Pajamos, gautos iš apyvartinių taršos leidimų prekybos aukcione, gali būti panaudojamos taikant įvairius perskirstymo mechanizmus, kaip kompensaciją vartotojams, paramą investicijoms į energijos vartojimo efektyvumo priemones ar atsinaujinančiųjų išteklių energiją ar kitas galimybes.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

ES ATLPS teisės aktuose nuolat pirmenybė teikiama metodams, kuriais kuo labiau mažinama tiek ekonominės veiklos vykdytojams, tiek administravimo institucijoms tenkanti reglamentavimo našta.

Vadovaujantis Komisijos įsipareigojimu užtikrinti geresnį reglamentavimą, šis pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų pateiktas nuomones (taip pat žr. skirsnį dėl ekspertinių žinių kaupimo ir panaudojimo).

Tam, kad būtų kuo labiau sumažinta papildoma administracinė našta, socialiniai klimato planai turi būti teikiami kartu su atnaujintais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais (NEKSVP). Į NEKSVP jau įtraukiama išsami pagrindinių su energijos nepritekliumi susijusių klausimų, kuriuos sprendžia Fondas, apžvalga. Panašiai – pastatų renovacija, darnusis transportas ir su kelių transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu susiję projektai jau išsamiai aptariami nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose.

Būtinas papildomas administracines pastangas daugiausia turėtų dėti administravimo institucijos, o galutinę naudą gautų namų ūkiai, labai mažos įmonės ir transporto naudotojai. Galimybės gauti pajamų ir darbą būtų naudingos vietos įmonėms, dažnai – mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

- **Pagrindinės teisės**

Darant prielaidą, kad valstybės narės prašys paramos susijusiose srityse, kuri gali būti finansuojama Fondo lėšomis, ir ją gaus, pasiūlymas turės teigiamos įtakos Sąjungos pagrindinių teisių apsaugai ir plėtrai, taip pat įtraukties ir nediskriminavimo principams.

Anglies dioksido apmokestinimo priemonės ypač didelį poveikį daro moterims, nes jos sudaro 85 proc. nepilnų šeimų. Nepilnose šeimose kyla itin didelė vaikų skurdo rizika. Per visą Fondo įgyvendinimo laikotarpį turi būti atsižvelgiama į lyčių lygybę ir lygias galimybes visiems bei tų tikslų integravimą ir tai turėtų būti skatinama. Be to, 87 milijonai kokią nors negalią turinčių europiečių gyvena privačiuose namų ūkiuose ir jiems gresia didelė skurdo ir socialinės atskirties rizika (2019 m. Sąjungoje jų buvo 28,5 proc., palyginti su 18,6 proc. negalios neturinčių asmenų).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Bendras Fondo 2025–2032 m. finansinis paketas bus 72,2 mlrd. EUR einamosiomis kainomis. Netrukus Komisija pasiūlys tikslinį Reglamento, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, pakeitimą, kad 2025–2027 m. laikotarpiui būtų skirta 23,7 mlrd. EUR suma papildomoms Sąjungos išlaidoms padengti. Šios lėšos turėtų būti sutelktos laikotarpio pradžioje, prieš įvedant naują ATLPS, ir padėti ją sklandžiai taikyti. 48,5 mlrd. EUR suma 2028–2032 m. laikotarpiui bus skirta, jeigu, atsižvelgiant į SESV 312 straipsnyje nurodytoje taikytinoje daugiametėje finansinėje programoje nustatytas viršutines metines finansavimo ribas, bus lėšų, dėl kurių Komisija pateiks pasiūlymą iki 2025 m. liepos 1 d.[23]

Fondo finansinį paketą turėtų iš esmės sudaryti 25 proc. pajamų, kurių tikimasi gauti, įtraukus pastatus ir kelių transportą į ATLPS direktyvos taikymo sritį, nes jis tiesiogiai susijęs su naująja ATLPS. Pasiūlyme iš dalies pakeisti Sprendimą dėl nuosavų išteklių bus nustatyta, kaip valstybės narės turėtų skirti būtinas pajamas į Sąjungos biudžetą kaip nuosavus išteklius.

Taigi 2025–2032 m. Fondas bus finansuojamas iš Sąjungos biudžeto nuosavų išteklių, o nuo 2026 m. – ir iš pajamų, gautų iš pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos, kaip numatyta Komisijos netrukus pateiksimame iš dalies pakeistame Sprendime dėl nuosavų išteklių. Fondas turėtų pradėti veiklą likus metams iki anglies dioksido kainos nustatymo pagal naująją ATLPS.

Metinis biudžetinių įsipareigojimų paskirstymas bus vykdomas atsižvelgiant į Fondo tikslą. Rezultatas – lėšų sutelkimas laikotarpio pradžioje, atitinkantis Fondo tikslus mažinti išplėstos ATLPS direktyvos taikymo srities poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams. Siekiant numatyti taikymo srities išplėtimo poveikį, tam tikra parama bus teikiama jau 2025 m.

Biudžetiniai įsipareigojimai išskaidomi į metines įmokas, suskirstytas į du daugiamečius – 2025–2027 m. ir 2028–2032 m. – laikotarpius; tai atitinka dabartinę ir kitą DFP, taip pat atitinkamų tarpinių bei siektinų reikšmių pasiekimo orientacinį tvarkaraštį, įtrauktą į Komisijos sprendimą, kuriuo patvirtinamas valstybės narės socialinis klimato planas.

Finansinis asignavimas valstybei narei bus išmokamas, jei ji pasieks patvirtintame jos socialiniame klimato plane nurodytas ir su ja sutartas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes ir jei tam bus lėšų. Mokėjimai bus atliekami remiantis sprendimu, kuriuo leidžiama išmokėti finansinį asignavimą.

Siekiant sudaryti palankias sąlygas laiku įgyvendinti remiamas priemones ir investicijas, nustatant tarpines ir siektinas reikšmes turėtų būti griežtai laikomasi metinių biudžetinių įsipareigojimų vykdymo tvarkaraščio – nuo to priklausys Fondo lėšų įsisavinimo sparta. Galutiniai mokėjimai bus atliekami 2032 m., laikantis nustatyto tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo termino.

Iš Fondo kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis asignavimas apskaičiuojamas pagal Reglamento I priede pateiktą formulę. II priede nurodoma gautoji kiekvienai valstybei narei iš Fondo finansinio paketo skiriama proporcinė dalis ir suma. Kiekviena valstybė narė gali pateikti prašymą, kad jos atitinkamam planui įgyvendinti būtų skirta suma, neviršijanti jai numatyto didžiausio finansinio asignavimo.

[23] 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, 21 straipsnis (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11).

Skiriant kiekvienai valstybei narei didžiausią finansinį asignavimą, turi būti atsižvelgiama į šio reglamento 9 straipsnio 3 dalyje nurodytas bendrąsias administracinės paramos išlaidas. Susijusios sumos iš atskirų finansinių asignavimų bus išskaičiuojamos proporcingai.

Valstybės narės turėtų finansuoti bent 50 proc. visų su socialiniais klimato planais susijusių išlaidų. Nedarant įtakos Fondo veiklos pradžiai 2025 m., jos turi šiam tikslui panaudoti dalį savo pajamų, kurias numatoma gauti įtraukus pastatus ir kelių transportą į ATLPS direktyvos taikymo sritį.

Daugiau informacijos apie poveikį biudžetui ir reikiamus žmogiškuosius bei administracinius išteklius pateikiama prie šio pasiūlymo pridedamoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Siekiant stebėti Fondo įgyvendinimo rezultatus, bus sukurta jo lėšų prašymo ir mokėjimo sistema.

Valstybės narės turėtų parengti savo socialinius klimato planus, kad nustatytų finansuotinas priemones ir investicijas, numatomas jų kainas, taip pat joms įgyvendinti reikalingas tarpines ir siektinas reikšmes. Komisija turi tuos planus įvertinti ir gali juos patvirtinti tik teigiamai įvertinusi jų aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir suderinamumą. Finansinis asignavimas bus išmokamas, kai bus pasiektos su atitinkama valstybe nare sutartos tarpinės ir siektinos reikšmės, privalomos pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimą. Pateikimo laikas ir pažangos ataskaitų teikimo ciklai suderinti su atnaujintais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais, teikiamais pagal Valdymo reglamentą.

Šiuo tikslu kartą arba du kartus per metus valstybės narės gali teikti prašymą skirti iš Fondo lėšų ir prie jo turėtų pridėti atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo įrodymus. Kas dvejus metus rengiamoje pagal Valdymo reglamentą teikiamų NEKSVP įgyvendinimo pažangos ataskaitoje valstybės narės turėtų atsiskaityti Komisijai už priemonių ir investicijų įgyvendinimo pagal savo socialinius klimato planus pažangą.

Siekiant įvertinti Fondo efektyvumą, veiksmingumą, aktualumą ir suderinamumą, bus atliekamas vertinimas, įskaitant *ex post*. Prireikus Komisija prie vertinimo pridės pasiūlymą peržiūrėti reglamentą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Socialinis klimato fondas steigiamas 2025–2032 m. laikotarpiui, siekiant sumažinti apyvartinių taršos leidimų sistemos taikymo pastatų ir kelių transporto sektoriams poveikį (1 straipsnis). Fondo lėšos valstybėms narėms turėtų būti skiriamos siekiant teikti joms laikiną pajamų paramą ir remti jų priemones bei investicijas, kuriomis siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro didinant pastatų energijos vartojimo efektyvumą, mažinant pastatų šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybę nuo iškastinio kuro, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą, taip pat suteikiant geresnes galimybes naudotis netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonėmis, naudingomis pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams.

Kiekviena valstybė narė turėtų parengti savo socialinį klimato planą (3 straipsnis). Planas turi būti pateiktas kartu su atnaujintu NEKSVP pagal Valdymo reglamente numatytą procedūrą ir tvarkaraštį: oficialus pateikimo terminas – iki 2024 m. birželio mėn. pabaigos. Reglamente nustatytas socialinio klimato plano turinys (4 straipsnis) ir išvardyti finansuoti tinkami (6

straipsnis) ir netinkami (7 straipsnis) veiksmai. Fondo lėšomis turėtų būti remiama veikla, kurią vykdant visapusiškai laikomasi Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos standartų bei prioritetų ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852[24] 17 straipsnyje (5 straipsnis) apibrėžto reikšmingos žalos nedarymo principo.

Fondo 2025–2027 m. finansinį paketą sudaro 23,7 mlrd. EUR, o 2028–2032 m. finansinį paketą – 48,5 mlrd. EUR (9 straipsnis), o tai iš esmės atitinka 25 proc. pajamų, kurias numatoma sukaupti, parduodant apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal pastatų ir kelių transporto sektoriams taikomą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą. Fondo lėšos bus skirstomos pagal 13 straipsnį ir I ir II priedus. Valstybės narės turėtų padengti bent 50 proc. visų numatomų plano išlaidų. Tuo tikslu jos turėtų, be kita ko, panaudoti pajamas iš apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione, gautas pagal abiem naujiems sektoriams taikomą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (14 straipsnis).

Komisija turi įvertinti valstybių narių planų aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir suderinamumą (15 straipsnis). Jei Komisija tai įvertina teigiamai, ji turi priimti įgyvendinimo sprendimą (16 straipsnis). Kitaip ji gali atmesti socialinį klimato planą, o atitinkama valstybė narė gali pateikti atnaujintą planą.

Įgyvendinimo etapu valstybės narės gali prašyti, kad joms būtų leista padaryti pagrįstų savo socialinio klimato plano pakeitimų, jeigu jo tarpinių arba siektinų reikšmių iš dalies arba visiškai nebeįmanoma pasiekti dėl objektyvių aplinkybių (17 straipsnis). Valstybės narės turėtų įvertinti savo socialinių klimato planų tinkamumą, atsižvelgdamos į faktinį apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikį pastatams ir kelių transportui.

Remdamasi teigiamu socialinio klimato plano vertinimu, Komisija sudarys su atitinkama valstybe nare susitarimą (18 straipsnis), kad nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046[25] (toliau – Finansinis reglamentas) apibrėžtą individualų teisinį įsipareigojimą.

Fondo finansiniai asignavimai valstybėms narėms išmokami, joms pasiekus socialiniuose klimato planuose nurodytas ir su jomis sutartas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Nustatytos konkrečios finansinių asignavimų mokėjimo, jo sustabdymo ir su jais susijusių susitarimų nutraukimo taisyklės (19 straipsnis).

Į reglamentą įtrauktos būtinos nuostatos, kuriomis užtikrinama Fondo sąsaja su Sąjungos finansinių interesų apsauga (20 straipsnis).

Įtrauktos konkrečios nuostatos, kuriomis siekiama užtikrinti patikimą koordinavimo, komunikacijos ir stebėsenos sistemą (21, 22 ir 23 straipsniai). Komisija deleguotuosiuose aktuose turi nustatyti bendruosius pažangos ataskaitų teikimo, taip pat stebėsenos ir vertinimo rodiklius.

Siekiant įvertinti Fondo efektyvumą, veiksmingumą, aktualumą ir suderinamumą, bus atliekamas vertinimas. Fondo finansinio paketo dydis bus vertinamas atsižvelgiant į aukciono pajamas, sukauptas parduodant apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal ATLPS direktyvoje pastatams ir kelių transportui nustatytą apyvartinių taršos leidimų prekybos

---

[24] 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

[25] 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

sistemą. Prireikus Komisija prie vertinimo pridės pasiūlymą peržiūrėti reglamentą (24 straipsnis).

Siekiant užtikrinti, kad Fondo lėšos būtų naudojamos tik jeigu pastatams ir kelių transportui skirta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema bus veiksmingai įgyvendinta, Reglamentas bus taikomas nuo pastatams ir kelių transportui taikomos ATLPS direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datos (26 straipsnis). Be to, valstybės narės galės prašyti Fondo išmokos ne anksčiau nei metais, einančiais prieš metus, kuriais pradedami rengti aukcionai pagal naują apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (18 straipsnio 1 dalis).

2021/0206 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnio 1 dalies d punktą, 192 straipsnio 1 dalį ir 194 straipsnio 1 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[26],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[27],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sąjunga ir jos valstybės narės yra 2015 m. gruodžio mėn. pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) pasirašyto ir 2016 m. lapkričio mėn. įsigaliojusio Paryžiaus susitarimo (toliau – Paryžiaus susitarimas)[28] šalys. Pagal tą susitarimą jos privalo užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros padidėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad jis neviršytų 1,5°C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu;

(2) Komisijos komunikate „Europos žaliasis kursas“[29] nustatyta nauja augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą į tvarią, teisingesnę, tvaresnę ir labiau klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje 2050 m. visai nebus grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, o ekonomikos augimas bus atsietas nuo išteklių naudojimo. Komisija taip pat siūlo saugoti, tausoti ir didinti Sąjungos gamtinį kapitalą ir saugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusių grėsmių ir poveikio. Galiausiai Komisija mano, kad ši pertvarka turi būti teisinga ir įtrauki, nepaliekant nė vieno nuošalyje;

(3) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1119[30] įteisintas tikslas iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui visuose ekonomikos sektoriuose. Tame reglamente nustatomas privalomas Sąjungos įsipareigojimas sumažinti išmetamųjų

---

26 OL C , , p.

27 OL C , , p. .

28 Paryžiaus susitarimas (OL L 282, 2016 10 19, p. 4).

29 COM(2019) 640 *final*.

30 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

teršalų kiekį. Iki 2030 m. Sąjunga turėtų sumažinti savo išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, likusį atėmus absorbuotą kiekį, bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Prie šio tikslo pasiekimo turėtų prisidėti visi ekonomikos sektoriai;

(4) 2020 m. gruodžio 11 d. Europos Vadovų Taryba šį tikslą patvirtino, kartu pabrėždama, kaip svarbu atsižvelgti į teisingumo ir solidarumo principus ir nė vieno nepalikti nuošalyje. 2021 m. gegužės 25 d. Europos Vadovų Taryba šias išvadas dar kartą patvirtino ir paragino Komisiją nedelsiant pateikti savo teisės aktų rinkinį kartu su išsamiu poveikio valstybių narių aplinkai, ekonomikai ir visuomenei poveikio vertinimu;

(5) remiantis Europos socialinių teisių ramsčio 20 principu, „kiekvienas turi teisę naudotis kokybiškomis pagrindinėmis paslaugomis, be kita ko, vandens tiekimo, sanitarijos, energetikos, transporto, finansinėmis paslaugomis, taip pat skaitmeninio ryšio paslaugomis. Asmenims, neturintiems galimybių naudotis tokiomis paslaugomis, turi būti teikiama parama suteikiant tokią galimybę“;

(6) 2021 m. gegužės 8 d. Porto deklaracijoje dar kartą patvirtintas Europos Vadovų Tarybos pažadas siekti socialinės Europos ir ryžtas toliau aktyviai įgyvendinti Europos socialinių teisių ramstį ES ir nacionaliniu lygmenimis, deramai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus;

(7) norint įgyvendinti įsipareigojimus siekti poveikio klimatui neutralumo, Sąjungos klimato ir energetikos srities teisės aktai buvo peržiūrėti ir iš dalies pakeisti siekiant paspartinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą;

(8) tie pakeitimai turi skirtingą ekonominį ir socialinį poveikį įvairiems ekonomikos sektoriams, piliečiams ir valstybėms narėms. Visų pirma pastatų ir kelių transporto sektoriuose išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimas į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB[31] taikymo sritį turėtų būti papildoma ekonominė paskata investuoti į iškastinio kuro suvartojimo mažinimą ir taip paspartinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą. Tai kartu su kitomis priemonėmis vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu turėtų sumažinti išlaidas pastatams ir kelių transportui, taip pat suteikti naujų galimybių kurti darbo vietas ir investuoti;

(9) tačiau šioms investicijoms finansuoti reikia išteklių. Be to, tikėtina, kad kol tai įvyks, namų ūkių ir transporto naudotojų patiriamos šildymo, vėsinimo ir maisto gaminimo, taip pat kelių transporto išlaidos padidės, nes kuro tiekėjai, kuriems taikomi įpareigojimai pagal pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, su anglies dioksidu susijusias išlaidas perleidžia vartotojams;

(10) iškastinio kuro kainų padidėjimas gali padaryti neproporcingai didelį poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams, kurie didesnę dalį savo pajamų išleidžia energijai ir transportui, kurie tam tikruose regionuose neturi galimybės naudotis alternatyviais, įperkamais judumo ir transporto sprendimais ir kuriems gali pritrūkti finansinių pajėgumų investuoti į iškastinio kuro suvartojimo mažinimą;

(11) todėl dalis pajamų, kurios bus gautos įtraukus pastatus ir kelių transportą į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį, turėtų būti panaudojamos dėl šio įtraukimo atsirandančiam

[31] 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

socialiniam poveikiui mažinti, kad pertvarka būtų teisinga ir įtrauki ir nė vieno nepaliktų nuošalyje;

(12) tai dar aktualiau turint omenyje dabartinį energijos nepritekliaus lygį. Energijos nepriteklius – tai tokia padėtis, kai namų ūkiai negali gauti pagrindinių energetikos paslaugų, pavyzdžiui, vėsinimo, kai temperatūra kyla, ir šildymo paslaugų. 2018 m. duomenimis, maždaug 34 milijonai europiečių neišgalėjo palaikyti namuose pakankamos šilumos, o 6,9 proc. 2019 m. atliktoje ES masto apklausoje[32] dalyvavusių Sąjungos gyventojų teigė, kad jie negali sau leisti pakankamai apšildyti savo namų. Energijos nepritekliaus stebėjimo centro skaičiavimais, iš viso energijos nepriteklių patiria daugiau nei 50 milijonų Europos Sąjungos namų ūkių. Todėl energijos nepriteklius yra vienas didžiausių Sąjungos iššūkių. Nors socialiniai tarifai ar tiesioginė pajamų parama gali iškart palengvinti energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių padėtį, sprendimų tvarumą galima užtikrinti tik imantis tikslinių struktūrinių priemonių, pavyzdžiui, energetinės renovacijos;

(13) todėl turėtų būti įsteigtas Socialinis klimato fondas (toliau – Fondas), kad valstybės narės galėtų remti savo politikos priemones, kuriomis mažinamas pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos socialinis poveikis pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams. To reikėtų siekti visų pirma teikiant laikiną pajamų paramą ir pasitelkiant priemones bei investicijas, skirtas priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, didinant pastatų energijos vartojimo efektyvumą, mažinant pastatų šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybę nuo iškastinio kuro, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą, taip pat suteikiant geresnes galimybes naudotis netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonėmis, naudingomis pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams;

(14) tuo tikslu kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Komisijai socialinį klimato planą (toliau – planas). Šiais planais turėtų būti siekiama dviejų tikslų. Pirma, juose turėtų būti numatyti reikiami ištekliai pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams, kad jie galėtų finansuoti ir įgyvendinti investicijas į energijos vartojimo efektyvumą, šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, taip pat į netaršias ir mažataršes transporto bei judumo priemones. Antra, jais turėtų būti mažinamas iškastinio kuro kainų didėjimo poveikis pažeidžiamiausiems asmenims ir taip užkertamas kelias energijos ir su transportu susijusiam nepritekliui pereinamuoju laikotarpiu, kol šios investicijos bus įgyvendintos. Į planus turėtų būti įtrauktas investicijų komponentas, skatinantis ilgalaikį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo klausimo sprendimą, taip pat galėtų būti numatytos kitos priemonės, įskaitant laikiną tiesioginę pajamų paramą, kad trumpuoju laikotarpiu būtų sumažintas neigiamas poveikis pajamoms;

(15) valstybės narės, konsultuodamosi su regioninėmis valdžios institucijomis, turi daugiausiai galimybių parengti ir įgyvendinti planus, kurie yra tikslingai pritaikyti prie jų vietinių, regioninių ir nacionalinių ypatumų, tokių kaip jų dabartinė atitinkamų sričių politika ir numatytas kitų atitinkamų ES fondų lėšų naudojimas. Taip galima geriausiai atsižvelgti į plačią situacijų įvairovę, specifines vietos ir regioninių valdžios institucijų žinias, mokslinius tyrimus ir inovacijas, darbo santykius ir socialinio

[32] 2018 m. duomenys. Eurostatas, SPGS [ilc_mdes01].

dialogo struktūras, taip pat į nacionalines tradicijas ir kuo labiau prisidėti prie bendros paramos pažeidžiamiems asmenims efektyvumo ir veiksmingumo;

(16) siekiant teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, labai svarbu užtikrinti, kad priemonės ir investicijos būtų visų pirma skirtos energijos nepriteklių patiriantiems ar pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams. Padėti valstybėms narėms mažinti socialinį poveikį, kylantį dėl pastatų ir kelių transporto sektoriams taikomos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, turėtų paramos priemonės, skirtos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti;

(17) kol šiomis investicijomis bus sumažintos išlaidos ir išmetamųjų teršalų kiekis, įgyvendinti teisingą pertvarką padėtų tikslinė tiesioginė pažeidžiamiausių asmenų pajamų parama. Tokia parama turėtų būti vertinama kaip būstų ir transporto sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą papildanti laikina priemonė. Parama nebūtų nuolatinė, nes ją teikiant nepašalinama pagrindinės energijos ir su transportu susijusio nepritekliaus priežastys. Tokia parama turėtų būti susijusi tik su tiesioginiu pastatų ir kelių transporto įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį poveikiu, o ne su šildymo kainomis, susijusiomis su šilumos ir elektros energijos gamybos įtraukimu į tos direktyvos taikymo sritį. Teisė gauti tokią tiesioginę pajamų paramą turėtų galioti ribotą laiką;

(18) atsižvelgiant į tai, kaip svarbu kovoti su klimato kaita laikantis Paryžiaus susitarimo įpareigojimų ir įsipareigojimo siekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų, pagal šį reglamentą vykdomais veiksmais turėtų būti padedama siekti tikslo, kad 30 proc. visų lėšų pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą būtų skiriama klimato srities tikslams integruoti, ir prisidedama prie užmojo 2026 ir 2027 m. 10 proc. metinių lėšų skirti biologinės įvairovės tikslams pasiekti, kartu atsižvelgiant į klimato ir biologinės įvairovės tikslų dubliavimąsi. Šiuo tikslu Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060[33] II priede nustatyta metodika turėtų būti naudojama Fondo išlaidoms žymėti. Fondo lėšomis turėtų būti remiama veikla, kurią vykdant visapusiškai laikomasi Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos standartų bei prioritetų ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852[34] 17 straipsnyje apibrėžto reikšmingos žalos nedarymo principo. Į planus turėtų būti įtrauktos tik tokios priemonės ir investicijos. Paprastai turėtų būti laikoma, kad numatomas tiesioginės pajamų paramos priemonių poveikis aplinkos tikslams yra nereikšmingas, todėl jas galima laikyti atitinkančiomis reikšmingos žalos nedarymo principą. Gerokai prieš rengiant planus, Komisija ketina parengti valstybėms narėms technines rekomendacijas. Rekomendacijose bus paaiškinta, kaip priemonės ir investicijos turi atitikti Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje apibrėžtą reikšmingos žalos nedarymo principą. 2021 m. Komisija ketina pateikti pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos, kaip atsižvelgti į socialinius žaliosios pertvarkos aspektus;

---

33 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės finansinės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

34 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

(19) anglies dioksido apmokestinimas ypač didelį poveikį daro moterims, nes jos sudaro 85 proc. nepilnų šeimų. Nepilnose šeimose kyla itin didelė vaikų skurdo rizika. Siekiant užtikrinti, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, rengiant ir įgyvendinant planus turi būti atsižvelgiama į lyčių lygybę ir lygias galimybes visiems, šių tikslų integravimą, taip pat į prieinamumo neįgaliesiems klausimus;

(20) valstybės narės turėtų pateikti savo planus kartu su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999[35] 14 straipsnyje nurodytais atnaujintais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais. Į planus turėtų būti įtrauktos finansuotinos priemonės, jų išlaidų sąmata ir nacionalinis įnašas. Į juos taip pat turėtų būti įtrauktos pagrindinės tarpinės ir siektinos reikšmės, kad būtų galima įvertinti priemonių įgyvendinimo veiksmingumą;

(21) Fondo veikla ir planai turėtų derėti su valstybių narių numatytomis reformomis ir įsipareigojimais, prisiimtais pagal jų atnaujintus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, parengtus pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą [mmmm/nnn] ir Tarybos [pasiūlymą dėl Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo naujos redakcijos][36], Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą[37], „Europos socialinį fondą +“ (ESF+), įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057[38], teisingos pertvarkos planus, parengtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1056[39], ir valstybių narių ilgalaikes pastatų renovacijos strategijas, parengtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/31/ES[40], ir įgyvendinami atsižvelgiant į tas reformas ir įsipareigojimus. Siekiant užtikrinti administracinį veiksmingumą, kai taikoma, į planus įtraukta informacija turėtų atitikti pirmiau išvardytus teisės aktus ir planus;

(22) Sąjunga turėtų remti valstybes nares finansinėmis priemonėmis, kad jos įgyvendintų savo planus naudodamosi Socialinio klimato fondo lėšomis. Lėšos iš Socialinio klimato fondo turėtų būti išmokamos su sąlyga, kad pasiekiamos planuose nurodytos tarpinės ir siektinos reikšmės. Tai suteiktų galimybę veiksmingai atsižvelgti į nacionalinius ypatumus ir prioritetus, kartu supaprastinant finansavimą, sudarant palankesnes sąlygas jį įtraukti į kitas nacionalines išlaidų programas ir užtikrinant paveikų ir sąžiningą ES lėšų naudojimą;

(23) Fondo finansinis paketas iš esmės turėtų būti proporcingas sumoms, atitinkančioms 25 proc. pajamų, kurias numatoma gauti 2026–2032 m. laikotarpiu, pastatus ir kelių transportą įtraukus į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį. Pagal Tarybos sprendimą

---

35 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

36 [Įrašyti nuorodą].

37 Europos Vadovų Tarybos patvirtinta 2021 m. birželio 24 ir 25 d.

38 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo įsteigiamas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

39 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

40 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13).

(ES, Euratomas) 2020/2053[41], valstybės narės turėtų skirti tas pajamas į Sąjungos biudžetą kaip nuosavus išteklius. Valstybės narės turi pačios finansuoti 50 proc. visų savo plano išlaidų. Šiuo tikslu, taip pat investicijoms ir priemonėms, kuriomis siekiama paspartinti būtiną pertvarką ir palengvinti neigiamą jos poveikį patiriantiems piliečiams tenkančią naštą, finansuoti valstybės narės turėtų, *inter alia*, naudoti savo pajamas, kurias numatoma gauti iš pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos, vykdomos pagal Direktyvą 2003/87/EB;

(24) Fondo lėšomis turėtų būti remiamos priemonės, kurios atitinka Sąjungos finansavimo papildomumo principą. Fondo lėšos neturėtų būti naudojamos periodinėms nacionalinėms biudžeto išlaidoms padengti, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus;

(25) siekiant užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų lėšų paskirstymą ir patikimo finansų valdymo principo laikymąsi, veiksmai, kurių imamasi pagal šį reglamentą, turėtų atitikti ir papildyti vykdomas Sąjungos programas, kartu vengiant dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis. Visų pirma, Komisija ir valstybė narė visais proceso etapais turėtų užtikrinti veiksmingą koordinavimą, kad būtų apsaugotas finansavimo šaltinių nuoseklumas, suderinamumas, papildomumas ir sąveika. Todėl iš valstybių narių turėtų būti reikalaujama, kad, teikdamos savo planus Komisijai, jos pateiktų atitinkamą informaciją apie esamą ar planuojamą Sąjungos finansavimą. Finansinė parama iš Fondo turėtų papildyti paramą, teikiamą pagal kitas Sąjungos programas ir priemones. Fondo lėšomis finansuojamos priemonės ir investicijos turėtų galėti būti finansuojamos pagal kitas Sąjungos programas ir priemones, jei tokia parama neskiriama toms pačioms išlaidoms padengti;

(26) lėšos turėtų būti išmokamos remiantis Komisijos sprendimu, kuriuo leidžiama išmokėti finansinį įnašą atitinkamai valstybei narei. Todėl būtina nukrypti nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046[42] 116 straipsnio 2 dalies, kad mokėjimo terminas galėtų būti pradėtas skaičiuoti nuo Komisijos pranešimo apie tą sprendimą atitinkamai valstybei narei dienos, o ne nuo dienos, kurią gaunamas mokėjimo prašymas;

(27) siekiant užtikrinti skaidrias stebėsenos ir vertinimo taisykles, Komisijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį turėtų būti perduoti įgaliojimai priimti aktus dėl bendrų rodiklių, pagal kuriuos bus teikiamos ataskaitos apie pažangą ir stebimas bei vertinamas planų įgyvendinimas, nustatymo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

---

41 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas (OL L 424, 2020 12 15, p. 1).

42 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

(28) Fondas turėtų būti įgyvendinamas laikantis patikimo finansų valdymo principo, be kita ko, užtikrinant veiksmingą sukčiavimo, mokestinio sukčiavimo, mokesčių vengimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų prevenciją ir baudžiamąjį persekiojimą už juos;

(29) patikimo finansų valdymo tikslais ir kartu išlaikant rezultatais grindžiamą Fondo pobūdį, turėtų būti nustatytos konkrečios taisyklės dėl biudžetinių įsipareigojimų, lėšų mokėjimo, jų mokėjimo sustabdymo ir susigrąžinimo, taip pat dėl su finansine parama susijusių susitarimų nutraukimo. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad lėšų naudojimas, susijęs su Fondo lėšomis remiamomis priemonėmis, atitiktų taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę. Valstybės narės turi užtikrinti, kad, kai taikoma, ši parama būtų teikiama laikantis ES valstybės pagalbos taisyklių. Visų pirma jos turėtų užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias sukčiavimo, korupcijos atvejams ir interesų konfliktams, jie būtų nustatomi ir ištaisomi ir kad būtų išvengta dvigubo finansavimo Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis. Jei atitinkama valstybė narė planą įgyvendina nepatenkinamai arba jei esama šiurkščių pažeidimų, t. y. sukčiavimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų, susijusių su Fondo lėšomis remiamomis priemonėmis, arba jei šiurkščiai pažeidžiami su finansine parama susijusiuose susitarimuose nustatyti įpareigojimai, turėtų būti įmanoma sustabdyti šių susitarimų taikymą ir juos nutraukti, taip pat sumažinti arba susigrąžinti finansinį asignavimą. Reikėtų nustatyti tinkamas prieštaravimų procedūras, siekiant užtikrinti, kad Komisijos sprendime dėl sumų mokėjimo sustabdymo ir išmokėtų sumų susigrąžinimo, taip pat dėl su finansine parama susijusių susitarimų nutraukimo būtų atsižvelgta į valstybių narių teisę pateikti pastabų;

(30) Komisija turėtų užtikrinti, kad Sąjungos finansiniai interesai būtų veiksmingai apsaugoti. Nors pagrindinė atsakomybė užtikrinti, kad Fondas būtų įgyvendinamas laikantis atitinkamos Sąjungos ir nacionalinės teisės, tenka pačiai valstybei narei, Komisija turėtų galėti gauti pakankamą valstybių narių garantiją dėl to. Tuo tikslu, įgyvendindamos Fondą, valstybės narės turėtų užtikrinti veiksmingos ir efektyvios vidaus kontrolės sistemos veikimą ir susigrąžinti nepagrįstai išmokėtas arba netinkamai panaudotas sumas. Tuo atžvilgiu valstybės narės turėtų galėti pasikliauti savo įprastomis nacionalinio biudžeto valdymo sistemomis. Valstybės narės turėtų rinkti, registruoti ir saugoti elektroninėje sistemoje standartinių kategorijų duomenis ir informaciją, kurie sudarytų sąlygas užkirsti kelią šiurkštiems pažeidimams: sukčiavimo, korupcijos atvejams ir interesų konfliktams, susijusiems su Fondo lėšomis remiamomis priemonėmis, juos nustatyti ir ištaisyti. Komisija turėtų suteikti galimybę naudotis informacijos ir stebėsenos sistema, įskaitant vieną bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, skirtą prieigai prie šių duomenų ir šios informacijos bei jų analizei, siekiant, kad valstybės narės juos privalomai taikytų;

(31) Komisija, Kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), Audito Rūmai ir, kai taikytina, Europos prokuratūra pagal savo kompetenciją ir teises turėtų galėti naudotis informavimo ir stebėsenos sistema;

(32) valstybėms narėms ir Komisijai turėtų būti leidžiama tvarkyti asmens duomenis tik lėšų naudojimo, susijusio su Fondo įgyvendinimo priemonėmis, įvykdymo patvirtinimo, audito ir kontrolės, informavimo, komunikacijos ir viešinimo tikslais. Asmens duomenys turėtų būti tvarkomi vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos

reglamentu (ES) 2016/679[43] arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1725[44], atsižvelgiant į tai, kuris iš jų taikytinas;

(33) pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2018/1046, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013[45], Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95[46], (Euratomas, EB) Nr. 2185/96[47] ir (ES) 2017/1939[48], Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su sukčiavimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, ir, kai tinkama, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar būta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančius sukčiavimo, korupcijos atvejus, interesų konfliktus ir kitas nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371[49], ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2018/1046, bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis lėšų iš Sąjungos biudžeto, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su valstybėmis narėmis, pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis tvirtesniame bendradarbiavime, Europos prokuratūrai ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios panaudojant iš Sąjungos biudžeto finansuojamas lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

(34) šiam reglamentui taikomos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį Europos Parlamento ir Tarybos priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046 ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo naudojant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus ir taikant netiesioginį vykdymą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322

---

43 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

44 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

45 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

46 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1.)

47 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

48 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

49 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

straipsniu priimtos taisyklės apima ir bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas, taikymo sritis ir tikslai

Įsteigiamas Socialinis klimato fondas (toliau – Fondas).

Jis padeda valstybėms narėms finansuoti priemones ir investicijas, įtrauktas į jų socialinius klimato planus (toliau – planai).

Fondo lėšomis remiamos priemonės ir investicijos turi būti naudingos pažeidžiamiems namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams, kuriems pastatų ir kelių transporto sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimas į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį daro ypač didelį poveikį, visų pirma energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams ir piliečiams, neturintiems galimybės vietoj asmeninių automobilių naudotis viešuoju transportu (atokiose ir kaimo vietovėse).

Bendras Fondo tikslas – padėti pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, mažinant pastatų ir kelių transporto sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį socialinį poveikį. Konkretus Fondo tikslas – remti pažeidžiamus namų ūkius, pažeidžiamas labai mažas įmones ir pažeidžiamus transporto naudotojus, teikiant laikiną tiesioginę pajamų paramą ir įgyvendinant priemones bei investicijas, kuriomis siekiama didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, mažinti pastatų šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybę nuo iškastinio kuro, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą, taip pat suteikiant geresnes galimybes naudotis netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonėmis.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) pastatų renovacija – visų rūšių energinė pastatų renovacija, įskaitant pastato apvalkalo, t. y. sienų, stogo ir grindų, izoliaciją, langų keitimą, šildymo, vėsinimo ir maisto gaminimo prietaisų keitimą, taip pat įrenginių, vietoje gaminančių energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, montavimą;

(2) energijos nepriteklius – energijos nepriteklius, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) [mmmm/nnn][50] 2 straipsnio [49] punkte;

(3) bendros numatomos plano išlaidos – bendros numatomos į pateiktą planą įtrauktų priemonių ir investicijų išlaidos;

(4) finansinis asignavimas – negrąžintina finansinė Fondo parama, kurią galima skirti arba kuri jau yra skirta valstybei narei;

---

50 [Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) [mmmm/nnn] (OL C [...], [...], p. [...]).] [Pasiūlymas dėl Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo naujos redakcijos].

(5) namų ūkis – privatus namų ūkis, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1700[51] 2 straipsnio 15 punkte;

(6) tarpinė reikšmė – kokybinis pažangos siekiant įgyvendinti priemonę ar investiciją įvertinimas;

(7) siektina reikšmė – kiekybinis pažangos siekiant įgyvendinti priemonę ar investiciją įvertinimas;

(8) atsinaujinančiųjų išteklių energija – iš atsinaujinančiųjų neiškastinių išteklių gaunama energija, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001[52] 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte;

(9) labai maža įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta arba metinis balansas neviršija 2 mln. EUR, apskaičiuotų pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014[53] I priedo 3–6 straipsnius;

(10) transporto naudotojai – namų ūkiai ir labai mažos įmonės, kurie naudojasi įvairiomis transporto ir judumo galimybėmis;

(11) pažeidžiami namų ūkiai – energijos nepriteklių patiriantys namų ūkiai arba namų ūkiai, įskaitant mažesnes nei vidutines pajamas gaunančius namų ūkius, kuriuos ypač veikia pastatų įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį poveikis kainoms ir kurie neturi išteklių pastatui, kuriame gyvena, renovuoti;

(12) pažeidžiamos labai mažos įmonės – labai mažos įmonės, kurias ypač veikia pastatų įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį poveikis kainoms ir kurios neturi išteklių pastatui, kuriame įsikūrusios, renovuoti;

(13) pažeidžiami transporto naudotojai – transporto naudotojai, įskaitant asmenis iš mažesnes nei vidutines pajamas gaunančių namų ūkių, kuriuos ypač veikia kelių transporto įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį poveikis kainoms ir kurie neturi išteklių netaršioms ar mažataršėms transporto priemonėms įsigyti arba pereiti prie alternatyvių darnių transporto rūšių, įskaitant viešąjį transportą, visų pirma kaimo ir atokiose vietovėse.

---

51 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1700, kuriuo nustatoma bendra Europos statistikos, susijusios su asmenimis ir namų ūkiais ir pagrįstos iš imčių surinktais individualaus lygmens duomenimis, sistema, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 808/2004, (EB) Nr. 452/2008 ir (EB) Nr. 1338/2008 ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1177/2003 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 577/980 (OL L 261I, 2019 10 14, p. 1).

52 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

53 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

II SKYRIUS

SOCIALINIAI KLIMATO PLANAI

3 straipsnis

Socialiniai klimato planai

1. Kiekviena valstybė narė pateikia Komisijai socialinį klimato planą (toliau – Planas) kartu su Reglamento (ES) 2018/1999 14 straipsnio 2 dalyje nurodytu atnaujintu nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu, laikydamasi tame straipsnyje nustatytos procedūros ir tvarkaraščio. Planas apima nuoseklų priemonių ir investicijų rinkinį, kurio tikslas – mažinti anglies dioksido apmokestinimo poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams, siekiant užtikrinti įperkamą šildymą, vėsinimą ir judumą, kartu papildant būtinas priemones ir paspartinant jų įgyvendinimą siekiant Sąjungos klimato srities tikslų.

2. Į planą gali būti įtrauktos nacionalinės priemonės, kuriomis užtikrinama laikina tiesioginė pažeidžiamų namų ūkių ir namų ūkių, kurie yra pažeidžiami transporto naudotojai, pajamų parama, siekiant mažinti iškastinio kuro kainų didėjimo, kurį lemia pastatų ir kelių transporto įtraukimas į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį, poveikį.

3. Į planą įtraukiami nacionaliniai projektai, kuriais finansuojamos:

   (a) priemonės ir investicijos, skirtos pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti, energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms įgyvendinti, pastatų renovacijai atlikti ir pastatų šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, įskaitant energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą;

   (b) priemonės ir investicijos, skirtos netaršių ir mažataršių judumo bei transporto priemonių naudojimo mastui didinti.

4 straipsnis

Socialinių klimato planų turinys

1. Socialiniuose klimato planuose visų pirma nustatomi šie elementai:

   (a) konkrečios 3 straipsniu grindžiamos priemonės ir investicijos, kuriomis mažinamas šios dalies c punkte nurodytas poveikis, kartu paaiškinant, kaip, atsižvelgiant į bendrą atitinkamos valstybės narės politikos kontekstą, jos veiksmingai padėtų siekti 1 straipsnyje nustatytų tikslų;

   (b) konkrečios papildomos priemonės, kurių reikia plane nustatytoms priemonėms ir investicijoms įgyvendinti ir c punkte nurodytam poveikiui mažinti, taip pat informacija apie esamą arba planuojamą priemonių ir investicijų finansavimą iš kitų Sąjungos, tarptautinių, viešųjų ar privačiųjų šaltinių;

   (c) tikėtino to kainų didėjimo poveikio namų ūkiams, visų pirma poveikio energijos nepritekliui, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams, įvertinimas, įskaitant visų pirma pažeidžiamų namų ūkių, pažeidžiamų labai mažų įmonių ir pažeidžiamų transporto naudotojų įvertinimą ir nustatymą; šis

poveikis turi būti analizuojamas pakankamai išskaidant duomenis pagal regionus, atsižvelgiant į tokius aspektus, kaip galimybė naudotis viešuoju transportu ir pagrindinėmis paslaugomis, ir nustatant labiausiai paveiktas vietoves, visų pirma atokias ir kaimo teritorijas;

(d) jeigu plane numatomos 3 straipsnio 2 dalyje nurodytos priemonės, nurodomi kriterijai, pagal kuriuos nustatomi reikalavimus atitinkantys galutiniai gavėjai, numatytas orientacinis atitinkamų priemonių terminas ir jų pagrindimas, pagrįstas kiekybiniu įvertinimu ir kokybiniu paaiškinimu, kaip plane nurodytomis priemonėmis tikimasi sumažinti energijos ir su transportu susijusį nepriteklių bei namų ūkių, labai mažų įmonių ir transporto naudotojų pažeidžiamumą didėjant kelių transportui naudojimo kuro ir šildymo kuro kainoms;

(e) numatomos priemonių ir investicijų, kurios turi būti užbaigtos ne vėliau kaip 2032 m. liepos 31 d., įgyvendinimo tarpinės bei siektinos reikšmės ir orientacinis tvarkaraštis;

(f) bendros numatomos plano išlaidos kartu su tinkamu išlaidų pagrindimu ir paaiškinimais, kaip jos atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingos numatomam plano poveikiui;

(g) numatomas nacionalinis įnašas į bendras numatomas išlaidas, apskaičiuotas pagal 14 straipsnį;

(h) paaiškinimas, kaip planu užtikrinama, kad jokia į planą įtraukta investicija ar priemone nebūtų padaryta Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje apibrėžta reikšminga žala aplinkos tikslams; Komisija tuo tikslu teikia valstybėms narėms technines rekomendacijas, susijusias su Fondo taikymo sritimi; 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų priemonių paaiškinimas nebūtinas;

(i) atitinkamos valstybės narės tvarka, leidžianti veiksmingai stebėti ir įgyvendinti planą, visų pirma pasiūlytas tarpines ir siektinas reikšmes, įskaitant priemonių ir investicijų įgyvendinimo rodiklius, kurie tam tikrais atvejais turi būti rodikliai, kuriuos yra parengusi Europos Sąjungos statistikos tarnyba ir Europos energijos nepritekliaus stebėjimo centras, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2020/1563[54] dėl energijos nepritekliaus;

(j) plano parengimo ir, kai tinka, įgyvendinimo tikslais pagal Reglamento (ES) 2018/1999 10 straipsnį ir nacionalinę teisinę sistemą surengtų konsultacijų su vietos ir regionų valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis, jaunimo organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais proceso santrauka ir tai, kaip plane atsispindi suinteresuotųjų subjektų indėlis;

(k) paaiškinimas, kaip veikia valstybės narės taikoma su Fondo lėšų naudojimu susijusių korupcijos, sukčiavimo atvejų ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo sistema ir tvarka, kuria siekiama užkirsti kelią dvigubam finansavimui Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis.

2. Planai turi atitikti informaciją ir įsipareigojimus, kurią valstybės narės pateikė ir kuriuos jos prisiėmė pagal Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą, Reglamentu (ES) 2021/1057 įsteigtą „Europos socialinį fondą +“ (ESF+), pagal jų

[54] OL L 357, 2020 10 27, p. 35.

sanglaudos politikos veiksmų programas, parengtas pagal Reglamentą (ES) 2021/1058[55], pagal jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, parengtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241[56], pagal jų ilgalaikes pastatų renovacijos strategijas, parengtas pagal Direktyvą 2010/31/ES, ir pagal jų atnaujintus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, parengtus pagal Reglamentą (ES) 2018/1999. Planai taip pat turi papildyti teisingos pertvarkos planus, parengtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1056[57].

3. Rengdamos planus valstybės narės gali prašyti Komisijos organizuoti keitimąsi gerąja patirtimi. Valstybės narės taip pat gali prašyti techninės paramos pagal 2009 m. Komisijos ir Europos investicijų banko susitarimu nustatytą priemonę ELENA arba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240[58] nustatytą techninės paramos priemonę.

III SKYRIUS

FONDO PARAMA SOCIALINIAMS KLIMATO PLANAMS

5 straipsnis

Principai, kuriais reglamentuojama Fondo veikla ir tinkamumas finansuoti

1. Fondas teikia valstybėms narėms finansinę paramą, kad jos galėtų finansuoti savo planuose nustatytas priemones ir investicijas.

2. Parama išmokama su sąlyga, kad pasiekiamos planuose nustatytos priemonių ir investicijų tarpinės ir siektinos reikšmės. Tos tarpinės ir siektinos reikšmės turi atitikti Sąjungos klimato srities tikslus ir visų pirma apimti:

   (a) energijos vartojimo efektyvumą;

   (b) pastatų renovaciją;

   (c) netaršias ir mažataršes judumo ir transporto priemones;

   (d) išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą;

   (e) pažeidžiamų namų ūkių, ypač energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių, pažeidžiamų labai mažų įmonių ir pažeidžiamų transporto naudotojų, be kita ko, gyvenančių kaimo ir atokiose vietovėse, skaičiaus mažinimą.

3. Fondas remia tik tas priemones ir investicijas, kurios atitinka Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje nurodytą reikšmingos žalos nedarymo principą.

---

55 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

56 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

57 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

58 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1).

6 straipsnis

Į bendras numatomas socialinių klimato planų išlaidas įtraukiamos priemonės ir investicijos

1. Valstybės narės gali įtraukti išlaidas, susijusias su priemonėmis, kuriomis pažeidžiamiems namų ūkiams ir pažeidžiamiems namų ūkiams, kurie yra transporto naudotojai, teikiama laikina tiesioginė pajamų parama, kad būtų absorbuotas kelių transportui naudojamo kuro ir šildymo kuro kainų padidėjimas. Ši parama ilgainiui mažėja ir apsiriboja pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos tiesioginiu poveikiu. Teisė gauti tokią tiesioginę pajamų paramą nustoja galioti per 4 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytus terminus.

2. Valstybės narės gali į bendras numatomas planų išlaidas įtraukti toliau nurodomų priemonių ir investicijų išlaidas, jeigu jos daugiausia naudingos pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ar pažeidžiamiems transporto naudotojams ir jomis ketinama:

   (a) teikti paramą pastatų renovacijai, visų pirma prasčiausio energinio naudingumo pastatuose gyvenantiems asmenims, įskaitant finansinę paramą ar fiskalines paskatas, pavyzdžiui, renovacijos išlaidų atskaitymą iš nuomos mokesčio, neatsižvelgiant į tai, kam priklauso atitinkami pastatai;

   (b) prisidėti prie sutaupyti energijos padedančio pastatų šildymo, vėsinimo ir maisto gaminimo sistemų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, įskaitant elektrifikavimą, ir prie energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių integravimo;

   (c) remti viešuosius ir privačiuosius subjektus, kuriančius ir teikiančius prieinamus siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdomos renovacijos sprendimus ir tinkamas finansavimo priemones, atitinkančias socialinius Fondo tikslus;

   (d) suteikti galimybę naudotis netaršiomis ir mažataršėmis transporto priemonėmis ir dviračiais, įskaitant finansinę paramą ar fiskalines paskatas jiems įsigyti, taip pat tinkamai viešajai ir privačiajai infrastruktūrai, įskaitant įkrovimo ir degalų papildymo infrastruktūrą; kalbant apie paramą, susijusią su mažataršėmis transporto priemonėmis, turi būti pateikiamas laipsniško paramos mažinimo tvarkaraštis;

   (e) suteikti galimybę nemokamai naudotis viešuoju transportu arba taikyti adaptuotus viešojo transporto tarifus, taip pat skatinti darnų užsakomąjį judumą ir dalijimosi transporto priemonėmis paslaugas;

   (f) remti viešuosius ir privačiuosius subjektus, kuriančius ir teikiančius prieinamas netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto paslaugas, ir suteikti patrauklias aktyvaus judumo galimybes kaimo, salų, kalnuotose, atokiose ir sunkiau prieinamose vietovėse ar mažiau išsivysčiusiuose regionuose ar teritorijose, įskaitant mažiau išsivysčiusias priemiesčių teritorijas.

7 straipsnis

Į bendras numatomas socialinių klimato planų išlaidas neįtraukiamos išlaidos

1. Fondo lėšomis negali būti remiamos ir į bendras numatomas planų išlaidas negali būti įtraukiamos priemonės, kurios, kaip tiesioginė pajamų parama pagal šio reglamento 3 straipsnio 2 dalį, taikomos namų ūkiams, kuriems jau taikoma:

   (a) į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtrauktų degalų valstybės intervencinės kainos lygis;

   (b) dujų tiekimo pagal Direktyvos 2009/73/EB 3 straipsnio 3 dalį valstybės intervencinė kainodara.

2. Jeigu atitinkama valstybė narė savo plane įrodo, kad 1 dalyje nurodytomis valstybės intervencijos priemonėmis kompensuojamas ne visas kainų padidėjimas, kurį lemia pastatų ir kelių transporto sektorių įtraukimas į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį, tiesioginė pajamų parama gali būti įtraukiama į bendras numatomas išlaidas, jei neviršijamos iš dalies kompensuoto kainų padidėjimo ribos.

8 straipsnis

Naudos perdavimas namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams

Valstybės narės į bendras numatomas išlaidas gali įtraukti paramą, teikiamą viešiesiems ar privatiesiems subjektams, kurie nėra pažeidžiami namų ūkiai, pažeidžiamos labai mažos įmonės ir pažeidžiami transporto naudotojai, jei tie subjektai įgyvendina priemones ir investicijas, kurios galiausiai naudingos pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams.

Valstybės narės numato reikiamas teisines ir sutartines apsaugos priemones, kuriomis užtikrinama, kad namų ūkiams, labai mažoms įmonėms ir transporto naudotojams būtų perduota visa nauda.

9 straipsnis

Biudžetas

1. Fondo įgyvendinimo 2025–2027 m. finansinis paketas – 23 700 000 000 EUR einamosiomis kainomis.

2. Fondo įgyvendinimo 2028–2032 m. finansinis paketas – 48 500 000 000 EUR einamosiomis kainomis, jei, atsižvelgiant į SESV 312 straipsnyje nurodytoje taikytinoje daugiametėje finansinėje programoje nustatytas viršutines metines finansavimo ribas, bus lėšų.

3. Iš 1 ir 2 dalyse nurodytų sumų taip pat gali būti padengiamos išlaidos, susijusios su parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, kuri yra būtina Fondui valdyti ir jo tikslams pasiekti, visų pirma išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais, informavimo ir komunikacijos veiksmais, įskaitant įtraukius informavimo veiksmus ir institucinį informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su šio reglamento tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su IT tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama

informacijos tvarkymui ir mainams, institucinėmis informacinių technologijų priemonėmis, ir visos kitos techninės ir administracinės paramos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Fondą. Išlaidos taip pat gali apimti kitos pagalbinės veiklos, pavyzdžiui, projektų kokybės kontrolės ir stebėsenos vietoje, išlaidas ir tarpusavio konsultavimosi bei ekspertų darbo, susijusio su tinkamų finansuoti veiksmų vertinimo ir įgyvendinimo klausimais, išlaidas.

10 straipsnis

Pasidalijamojo valdymo programų ištekliai ir jų naudojimas

1. Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti ištekliai jų prašymu gali būti perskirti Fondui, laikantis atitinkamose Reglamento (ES) 2021/1060 nuostatose nustatytų sąlygų. Komisija tuos išteklius valdo tiesiogiai pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą. Tie ištekliai naudojami išimtinai atitinkamos valstybės narės naudai.
2. Valstybės narės gali pavesti „Europos socialinio fondo +“, įsteigto Reglamentu (ES) 2021/1057, ir sanglaudos politikos veiksmų programų pagal Reglamentą (ES) 2021/1058 valdymo institucijoms įgyvendinti priemones ir investicijas, finansuojamas šio fondo lėšomis, kai taikoma, atsižvelgiant į sąveiką su tais Sąjungos fondais ir laikantis Fondo tikslų. Valstybės narės pareiškia ketinimą pavesti šias užduotis toms institucijoms savo planuose.
3. Valstybės narės į savo planą kaip bendrų numatomų išlaidų dalį gali įtraukti mokėjimus už papildomą techninę paramą pagal Reglamento (ES) 2021/240 7 straipsnį ir piniginio įnašo, skirto valstybės narės skyriui pagal atitinkamas Reglamento (ES) 2021/523 nuostatas, sumą. Tos išlaidos negali viršyti 4 proc. viso plano finansinio asignavimo, o atitinkamos plane nustatytos priemonės turi atitikti šį reglamentą.

11 straipsnis

Įgyvendinimas

Vadovaujantis pagal SESV 322 straipsnį priimtomis atitinkamomis taisyklėmis, visų pirma Reglamentu (ES, Euratomas) 2018/1046 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2020/2092[59], Fondą Komisija įgyvendina taikydama tiesioginio valdymo principą.

12 straipsnis

Papildomumas ir papildomas finansavimas

1. Fondo parama turi papildyti iš kitų Sąjungos fondų ir pagal kitas Sąjungos programas ir priemones teikiamą paramą. Fondo lėšomis remiamos priemonės ir investicijos

[59] 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433I, 2020 12 22, p. 1).

gali būti remiamos iš kitų Sąjungos fondų ir pagal kitas Sąjungos programas ir priemones, jei tokia parama neskiriama toms pačioms išlaidoms padengti.

2. Fondo parama turi būti papildoma ir negali būti naudojama periodinėms nacionalinėms biudžeto išlaidoms padengti.

13 straipsnis

Didžiausias finansinis asignavimas

1. Didžiausias finansinis asignavimas kiekvienai valstybei narei apskaičiuojamas taip, kaip nurodyta I ir II prieduose.

2. Kiekviena valstybė narė gali pateikti prašymą, kad jos planui įgyvendinti būtų skirta suma, neviršijanti jai numatyto didžiausio finansinio asignavimo.

14 straipsnis

Nacionalinis įnašas į bendras numatomas išlaidas

1. Valstybės narės padengia ne mažiau kaip 50 proc. visų numatomų savo planų išlaidų.

2. Valstybės narės, *inter alia*, naudoja pajamas, gautas parduodant savo apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių, savo nacionaliniam įnašui į bendras numatomas savo planų išlaidas skirti.

15 straipsnis

Komisijos vertinimas

1. Komisija įvertina, ar planas ir, kai aktualu, visi to plano pakeitimai, kuriuos valstybė narė pateikė pagal 17 straipsnį, atitinka šio reglamento nuostatas. Atlikdama tą vertinimą, Komisija glaudžiai bendradarbiauja su atitinkama valstybe nare. Komisija gali pateikti pastabų arba prašyti papildomos informacijos. Atitinkama valstybė narė prašomą papildomą informaciją pateikia ir gali jį peržiūrėti, jei reikia, be kita ko, po plano pateikimo. Atitinkama valstybė narė ir Komisija gali susitarti prireikus pratęsti vertinimo terminą pagrįstos trukmės laikotarpiui.

2. Komisija įvertina plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir suderinamumą taip:

   (a) siekdama įvertinti aktualumą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

      i) tai, ar planu reaguojama į socialinį poveikį atitinkamų valstybių narių pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams, ypač energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams, ir į sunkumus, kurių jie patiria dėl apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, nustatytos pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių pastatams ir kelių transportui, ir ar deramai atsižvelgiama į sunkumus, nustatytus Komisijos atliktuose atitinkamos valstybės narės integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano ir jo įgyvendinimo pažangos vertinimuose, parengtuose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 9 straipsnio 3 dalį ir 13 bei 29 straipsnius, taip pat Komisijos rekomendacijose valstybėms narėms, pateiktose pagal Reglamento (ES)

2018/1999 34 straipsnį, atsižvelgiant į ilgalaikį Sąjungos tikslą pasiekti poveikio klimatui neutralumą iki 2050 m. Kartu turi būti atsižvelgiama į konkrečius atitinkamos valstybės narės iššūkius ir finansinius asignavimus;

ii) tai, ar planu numatoma užtikrinti, kad jokia į planą įtraukta priemone ar investicija nebūtų padaryta Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje apibrėžta reikšminga žala aplinkos tikslams;

iii) tai, ar į planą įtrauktos priemonės ir investicijos, kuriomis prisidedama prie žaliosios pertvarkos, be kita ko, prie jos keliamų iššūkių įveikimo, visų pirma prie Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos srities tikslų ir Judumo strategijos 2030 m. tarpinių reikšmių pasiekimo;

(b) siekdama įvertinti veiksmingumą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

i) tai, ar numatoma, kad planas turės ilgalaikį poveikį iššūkiams, kuriuos ketinama juo įveikti, visų pirma atitinkamos valstybės narės pažeidžiamiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiems transporto naudotojams, ypač energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams;

ii) tai, ar atitinkamos valstybės narės pasiūlyta tvarka numatoma užtikrinti veiksmingą plano stebėseną ir įgyvendinimą, įskaitant numatomą tvarkaraštį, tarpines bei siektinas reikšmes ir susijusius rodiklius;

iii) tai, ar atitinkamos valstybės narės pasiūlytos priemonės ir investicijos yra nuoseklios ir atitinka Direktyvos [mmmm/nnn] [Pasiūlymas dėl Direktyvos 2012/27/ES naujos redakcijos], Direktyvos (ES) 2018/ 2001, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/94/ES[60], Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1161 ir Direktyvos 2010/31/ES reikalavimus;

(c) siekdama įvertinti efektyvumą, Komisija atsižvelgia į šiuos kriterijus:

i) tai, ar valstybės narės pateiktas bendrų numatomų plano išlaidų sumos pagrindimas yra pagrįstas ir patikimas, atitinka išlaidų veiksmingumo principą ir yra proporcingas tikėtinam poveikiui valstybės narės aplinkai ir socialiniam poveikiui;

ii) tai, ar atitinkamos valstybės narės pasiūlyta tvarka numatoma užkirsti kelią su Fondo lėšų naudojimu susijusiems korupcijos, sukčiavimo atvejams ir interesų konfliktams, juos nustatyti ir ištaisyti, įskaitant tvarką, kuria siekiama užkirsti kelią dvigubam finansavimui Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis;

iii) tai, ar valstybių narių pasiūlytos tarpinės ir siektinos reikšmės yra veiksmingos atsižvelgiant į Fondo taikymo sritį, tikslus ir tinkamus finansuoti veiksmus;

(d) siekdama įvertinti suderinamumą, Komisija atsižvelgia į tai, ar į planą yra įtrauktos priemonės ir investicijos, kurios laikomos darniais veiksmais.

---

60 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo (OL L 307, 2014 10 28, p. 1).

16 straipsnis

Komisijos sprendimas

1. Remdamasi vertinimu pagal 15 straipsnį, Komisija įgyvendinimo aktu priima sprendimą dėl valstybės narės plano per šešis mėnesius nuo to plano pateikimo pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį dienos.

   Jei Komisijos vertinimas yra teigiamas, tame sprendime nustatoma:

   (a) priemonės ir investicijos, kurių turi imtis valstybė narė, bendrų numatomų plano išlaidų suma ir tarpinės bei siektinos reikšmės;

   (b) pagal šio reglamento 13 straipsnį skirtas Sąjungos finansinis asignavimas, išmokamas dalimis, kai valstybė narė patenkinamai pasiekia su plano įgyvendinimu susijusias atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes, jei, atsižvelgiant į SESV 312 straipsnyje nurodytoje daugiametėje finansinėje programoje nustatytas viršutines metines finansavimo ribas, 2028–2032 m. laikotarpiu bus šio reglamento 9 straipsnio 2 dalyje nurodytų lėšų;

   (c) nacionalinis įnašas;

   (d) stebėsenos ir įgyvendinimo tvarka ir tvarkaraštis, įskaitant, kai tinkama, priemones, kurios reikalingos siekiant laikytis šio reglamento 20 straipsnio;

   (e) atitinkami rodikliai, susiję su numatytų tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimu;

   (f) Komisijos užtikrinamos visapusiškos prieigos prie pagrindinių susijusių duomenų tvarka.

2. 1 dalies b punkte nurodyto finansinio asignavimo suma nustatoma remiantis bendromis numatomomis plano išlaidomis, įvertintomis pagal 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.

   Finansinio asignavimo suma nustatoma taip:

   (a) jeigu planas patenkinamai atitinka 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, o paketo bendrų numatomų išlaidų suma atėmus nacionalinį įnašą yra lygi 13 straipsnio 1 dalyje nurodytam didžiausiam finansiniam asignavimui tai valstybei narei arba yra už jį didesnė, atitinkamai valstybei narei skiriamo finansinio asignavimo suma yra lygi 9 straipsnyje nurodyto didžiausio finansinio asignavimo bendrai sumai;

   (b) jeigu planas patenkinamai atitinka 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, o paketo bendrų numatomų išlaidų suma atėmus nacionalinį įnašą yra mažesnė už 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą didžiausią finansinio asignavimo sumą, valstybei narei skiriamo finansinio asignavimo suma yra lygi paketo bendrų numatomų išlaidų sumai atėmus nacionalinį įnašą;

   (c) jeigu planas patenkinamai atitinka 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, tačiau atliekant vertinimą nustatoma kontrolės sistemų trūkumų, prieš atlikdama pirmą mokėjimą Komisija gali reikalauti pasiekti papildomas tarpines ir siektinas reikšmes;

   (d) jeigu planas neatitinka 15 straipsnio 2 dalyje nustatytų kriterijų, atitinkamai valstybei narei finansinis asignavimas neskiriamas.

3. Jeigu Komisija planą įvertina neigiamai, 1 dalyje nurodytame sprendime pateikiamos neigiamo vertinimo priežastys. Atitinkama valstybė narė, atsižvelgusi į Komisijos vertinimą, planą pateikia iš naujo.

17 straipsnis

Socialinių klimato planų keitimas

1. Jeigu dalies ar viso socialinio klimato plano, įskaitant tarpines ir siektinas reikšmes, atitinkama valstybė narė nebegali įgyvendinti dėl objektyvių aplinkybių, visų pirma dėl faktinio tiesioginio pastatams ir kelių transportui pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikio, atitinkama valstybė narė gali Komisijai pateikti iš dalies pakeistą planą, į kurį įtraukti būtini ir tinkamai pagrįsti pakeitimai. Valstybės narės gali prašyti techninės paramos tokiam prašymui parengti.
2. Komisija įvertina iš dalies pakeistą planą pagal 15 straipsnį.
3. Jeigu Komisija iš dalies pakeistą planą įvertina teigiamai, ji pagal 16 straipsnio 1 dalį per tris mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė iš dalies pakeistą planą pateikia oficialiai, įgyvendinimo aktu priima sprendimą, kuriame išdėstomos teigiamo vertinimo priežastys.
4. Jeigu Komisija iš dalies pakeistą planą įvertina neigiamai, ji, atitinkamai valstybei narei suteikusi galimybę pateikti pastabų per tris mėnesius nuo jos vertinimo pateikimo, per 3 dalyje nurodytą laikotarpį prašymą atmeta.
5. Iki 2027 m. kovo 15 d. kiekviena atitinkama valstybė narė įvertina savo planų tinkamumą, atsižvelgdama į faktinį tiesioginį pastatams ir kelių transportui pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikį. Tie Komisijai teikiami vertinimai įtraukiami į kas dvejus metus pagal Reglamento (ES) 2018/1999 17 straipsnį teikiamas pažangos ataskaitas.

18 straipsnis

Įsipareigojimas dėl finansinio asignavimo

1. Komisijai priėmus 16 straipsnyje nurodytą sprendimą, ji laiku sudaro su atitinkama valstybe nare 2025–2027 m. laikotarpį apimantį susitarimą, kuris yra Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046 apibrėžtas individualus teisinis įsipareigojimas. Tas susitarimas gali būti sudaromas ne anksčiau kaip likus vieniems metams iki metų, kuriais pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių pradedami rengti aukcionai.
2. 2028–2032 m. laikotarpį apimantis individualus teisinis įsipareigojimas prisiimamas, jeigu, atsižvelgiant į SESV 312 straipsnyje nurodytoje daugiametėje finansinėje programoje nustatytas viršutines metines finansavimo ribas, yra šio reglamento 9 straipsnio 2 dalyje nurodytų lėšų.
3. Biudžetiniai įsipareigojimai gali būti grindžiami bendrais įsipareigojimais, ir, kai tikslinga, gali būti išskaidomi į kelerius metus mokamas metines dalis.

19 straipsnis

Finansinių asignavimų mokėjimo, mokėjimo sustabdymo ir susitarimų dėl jų nutraukimo taisyklės

1. Pagal šį straipsnį finansiniai asignavimai atitinkamai valstybei narei mokami, jei pasiekiamos pagal 16 straipsnį patvirtintuose planuose nurodytos atitinkamos sutartos tarpinės ir siektinos reikšmės ir jei tam yra lėšų. Pasiekusi šias reikšmes, atitinkama valstybė narė pateikia Komisijai tinkamai pagrįstą prašymą išmokėti finansinį asignavimą. Tokius mokėjimo prašymus valstybės narės Komisijai teikia kartą arba du kartus per metus iki liepos 31 d.

2. Be pagrindo nedelsdama, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo prašymo gavimo Komisija įvertina, ar 16 straipsnyje nurodytame jos sprendime nustatytos atitinkamos tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai. Patenkinamas tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimas suponuoja, kad atitinkama valstybė narė neatšaukė priemonių, susijusių su pirmiau patenkinamai pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis. Komisijai padeda ekspertai.

3. Jei Komisijos vertinimas teigiamas, ji be pagrindo nedelsdama priima sprendimą, kuriuo pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2018/1046 leidžiama išmokėti finansinį asignavimą.

4. Jeigu, atlikusi 3 dalyje nurodytą vertinimą, Komisija nustato, kad 16 straipsnyje nurodytame jos sprendime nustatytos tarpinės ir siektinos reikšmės nėra patenkinamai pasiekiamos, viso ar dalies finansinio asignavimo mokėjimas sustabdomas. Per vieną mėnesį nuo pranešimo apie Komisijos vertinimą atitinkama valstybė narė gali pateikti pastabų.

   Mokėjimo sustabdymas atšaukiamas tik tuo atveju, jeigu 16 straipsnyje nurodytame Komisijos sprendime nustatytos tarpinės ir siektinos reikšmės pasiekiamos patenkinamai.

5. Nukrypstant nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 116 straipsnio 2 dalies, mokėjimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo pranešimo atitinkamai valstybei narei apie šio straipsnio 3 dalyje nurodytą sprendimą, kuriuo leidžiama išmokėti finansinį asignavimą, dienos arba nuo pranešimo apie šio straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nurodyto mokėjimo sustabdymo atšaukimą dienos.

6. Jeigu per šešių mėnesių laikotarpį nuo mokėjimo sustabdymo tarpinės ir siektinos reikšmės nėra patenkinamai pasiekiamos, suteikusi atitinkamai valstybei narei galimybę per du mėnesius nuo pranešimo apie savo išvadas pateikti pastabų, Komisija finansinio asignavimo sumą proporcingai sumažina.

7. Jeigu per 12 mėnesių nuo 18 straipsnyje nurodytų atitinkamų susitarimų sudarymo dienos atitinkama valstybė narė nepadaro apčiuopiamos pažangos, susijusios su bet kuria atitinkama tarpine ir siektina reikšme, Komisija nutraukia 18 straipsnyje nurodytus atitinkamus susitarimus ir įsipareigojimą dėl finansinio asignavimo sumos panaikina. Suteikusi atitinkamai valstybei narei galimybę per du mėnesius nuo pranešimo apie vertinimą, ar padaryta apčiuopiama pažanga, pateikti pastabų, Komisija priima sprendimą dėl 18 straipsnyje nurodytų susitarimų nutraukimo.

20 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Įgyvendindamos Fondą, valstybės narės, kaip jo lėšų gavėjos, imasi visų tinkamų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti ir užtikrinti, kad lėšų naudojimas, susijęs su Fondo lėšomis remiamomis priemonėmis ir investicijomis, atitiktų taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę, visų pirma sukčiavimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo srityje. Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina efektyvią ir veiksmingą vidaus kontrolės sistemą, išsamiau išdėstytą III priede, ir nepagrįstai sumokėtų ar netinkamai panaudotų sumų susigrąžinimą. Valstybės narės gali pasikliauti savo įprastomis nacionalinio biudžeto valdymo sistemomis.

2. 18 straipsnyje nurodytuose susitarimuose numatomi valstybių narių įsipareigojimai:

   (a) reguliariai tikrinti, ar suteiktas finansavimas naudojamas tinkamai, laikantis visų taikytinų taisyklių, ir ar visos plane numatytos priemonės ar investicijos įgyvendinamos tinkamai, laikantis visų taikytinų taisyklių, visų pirma sukčiavimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų prevencijos, nustatymo ir ištaisymo srityje;

   (b) imtis tinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui, korupcijai ir Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 61 straipsnyje apibrėžtiems interesų konfliktams, juos nustatyti bei ištaisyti ir imtis teisinių veiksmų pasisavintoms lėšoms susigrąžinti, be kita ko, kai tai susiję su bet kuria pagal planą įgyvendinama priemone ar investicija;

   (c) su mokėjimo prašymu pateikti:

      i) valdymo pareiškimą, kad lėšos panaudotos numatytam tikslui, kad su mokėjimo prašymu pateikta informacija yra išsami, tiksli ir patikima ir kad įdiegtomis kontrolės sistemomis reikiamai užtikrinama, kad, laikantis patikimo finansų valdymo principo, lėšos buvo valdomos laikantis visų taikytinų taisyklių, visų pirma taisyklių dėl interesų konfliktų vengimo, sukčiavimo atvejų prevencijos ir korupcijos bei dvigubo finansavimo Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis vengimo; ir

      ii) pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus atliktų auditų santrauką, įskaitant šių auditų aprėptį, kiek tai susiję su aprėpiamų išlaidų suma ir aprėpiamu laikotarpiu, nustatytų trūkumų analizę ir visus taisomuosius veiksmus, kurių buvo imtasi;

   (a) audito ir kontrolės tikslais bei siekiant pateikti palyginamą informaciją apie pagal planą įgyvendinamoms priemonėms ir investicijoms skirtų lėšų panaudojimą, rinkti, registruoti ir saugoti elektroninėje sistemoje šių standartinių kategorijų duomenis ir užtikrinti prieigą prie jų:

      i) galutinių lėšų gavėjų pavadinimą, jų PVM mokėtojų kodus arba mokesčių mokėtojų identifikacinius numerius ir iš Fondo skiriamą finansinio asignavimo sumą;

      ii) rangovo (-ų) arba subrangovo (-ų) pavadinimą ir jo (jų) PVM mokėtojo (-ų) kodą (-us) arba mokesčių mokėtojo (-ų) identifikacinį (-ius) numerį (-ius), kai pagal Sąjungos arba nacionalinę viešųjų pirkimų teisę galutinis lėšų gavėjas yra perkančioji organizacija, ir sutarties (-čių) vertę;

iii) lėšų gavėjo tikrojo savininko, apibrėžto Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849[61] 3 straipsnio 6 punkte, ar tikrųjų savininkų arba rangovo vardą (-us), pavardę (-es), gimimo datą ir PVM mokėtojo (-ų) kodą (-us) arba mokesčių mokėtojo identifikacinį (-ius) numerį (-ius);

iv) Fondo lėšomis įgyvendinamų priemonių ir investicijų sąrašą su bendra viešojo tų priemonių ir investicijų finansavimo suma, nurodant lėšų, sumokėtų iš kitų fondų, finansuojamų iš Sąjungos biudžeto, sumą;

(b) aiškiai įgalioti Komisiją, OLAF, Audito Rūmus ir, kai taikytina, Europos prokuratūrą naudotis Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 129 straipsnio 1 dalyje nustatytomis savo teisėmis, įpareigoti visus galutinius už plane numatytų priemonių ir investicijų įgyvendinimą mokamų lėšų gavėjus arba visus kitus jas įgyvendinant dalyvaujančius asmenis ar subjektus aiškiai įgalioti Komisiją, OLAF, Audito Rūmus ir, kai taikytina, Europos prokuratūrą naudotis Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 129 straipsnio 1 dalyje nustatytomis savo teisėmis ir panašias pareigas nustatyti visiems galutiniams išmokamų lėšų gavėjams;

(c) saugoti įrašus pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 132 straipsnį.

3. Šio straipsnio 2 dalies d punkte nurodytus asmens duomenis valstybės narės ir Komisija tvarko biudžeto įvykdymo patvirtinimo, audito ir kontrolės, informavimo, komunikacijos ir viešinimo procedūrų, susijusių su 18 straipsnyje nurodytų susitarimų įgyvendinimo lėšų naudojimu, tikslais tiek laiko, kiek tos procedūros trunka. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679 arba Reglamentu (ES) 2018/1725, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų taikytinas. Per SESV 319 straipsnyje nustatytą biudžeto įvykdymo patvirtinimo Komisijai procedūrą Fondas įpareigojamas pateikti ataskaitą, kuri yra Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 247 straipsnyje integruotųjų nurodytų finansinių ir atskaitomybės ataskaitų dalis, ir visų pirma atskirai atsiskaityti metinėje valdymo ir veiklos ataskaitoje.

4. Komisija suteikia valstybėms narėms galimybę naudotis integruota ir sąveikia informacijos ir stebėsenos sistema, įskaitant bendrą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonę, skirtą prieigai prie atitinkamų duomenų ir jų analizei. Valstybės narės šią priemonę naudoja audito ir kontrolės tikslais, kad išvengtų dvigubo finansavimo ir užkirstų kelią su Fondo lėšomis remiamomis priemonėmis ir investicijomis susijusiems sukčiavimo, korupcijos atvejams ir interesų konfliktams, juos nustatytų ir ištaisytų. Komisija, OLAF, Audito Rūmai ir, kai taikytina, Europos prokuratūra gali šia priemone naudotis pagal šio straipsnio 2 dalies d punkte nurodytas savo kompetencijas ir teises.

5. 18 straipsnyje nurodytuose susitarimuose taip pat numatoma Komisijos teisė proporcingai sumažinti Fondo teikiamą paramą ir susigrąžinti į Sąjungos biudžetą mokėtinas sumas Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiais sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų atvejais, kai valstybė narė nesiima veiksmų jiems ištaisyti, arba šiurkštaus iš tokių susitarimų kylančių pareigų pažeidimo atvejais.

---

[61] 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

Spręsdama dėl susigrąžinamos ir sumažinamos sumos, Komisija laikosi proporcingumo principo ir atsižvelgia į Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos atvejų ir interesų konfliktų arba pareigų pažeidimo atvejų sunkumą. Prieš sumažinant sumą, valstybei narei suteikiama galimybė pateikti pastabų.

IV SKYRIUS
PAPILDOMUMAS, STEBĖSENA IR VERTINIMAS

21 straipsnis

Koordinavimas ir papildomumas

Komisija ir atitinkamos valstybės narės, veikdamos savo atsakomybės ribose, skatina Fondo sąveiką su kitomis Sąjungos programomis ir priemonėmis, įskaitant programą „InvestEU“, techninės paramos priemonę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir fondus, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2021/1060, ir užtikrina veiksmingą jų tarpusavio koordinavimą. Tuo tikslu jos imasi šių veiksmų:

(a) užtikrina skirtingų priemonių papildomumą, sąveiką, nuoseklumą ir suderinamumą Sąjungos, nacionaliniu ir, kai taikoma, regioniniu lygmenimis tiek planavimo etapu, tiek jas įgyvendinant;

(b) optimizuoja koordinavimo mechanizmus, kad išvengtų veiksmų dubliavimo; ir

(c) užtikrina glaudų už įgyvendinimą ir kontrolę Sąjungos, nacionaliniu ir, kai taikoma, regioniniu lygmenimis atsakingų asmenų bendradarbiavimą, kad būtų pasiekti Fondo tikslai.

22 straipsnis
Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Valstybės narės vienoje interneto svetainėje viešai skelbia ir atnaujina šio reglamento 20 straipsnio 2 dalies d, i, ii ir iv punktuose nurodytus duomenis atviraisiais kompiuterio skaitomais formatais, nustatytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1024[62] 5 straipsnio 1 dalyje, kad duomenis būtų galima rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir pakartotinai naudoti. Šio reglamento 20 straipsnio 2 dalies d, i ir ii punktuose nurodyta informacija neskelbiama Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 38 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais arba jeigu išmokėta tiesioginės pajamų paramos suma yra mažesnė nei 15 000 EUR.

2. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

[62] 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 172, 2019 6 26, p. 56).

3. Komisija vykdo su Fondu, veiksmais, kurių imtasi pagal šį reglamentą, ir gautais rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus, be kita ko, kai tinkama ir suderinta su nacionalinėmis valdžios institucijomis, vykdydama bendrą komunikacijos veiklą su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir Europos Parlamento bei Komisijos atstovybėmis atitinkamoje valstybėje narėje.

23 straipsnis

Įgyvendinimo stebėsena

1. Kiekviena atitinkama valstybė narė kas dvejus metus pateikia Komisijai savo plano įgyvendinimo ataskaitą, kuri įtraukiama į integruotą nacionalinę energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitą, rengiamą pagal Reglamento (ES) 2018/1999 17 straipsnį ir jo 28 straipsnį. Atitinkamos valstybės narės į savo pažangos ataskaitą įtraukia:
   (a) išsamią kiekybinę informaciją apie energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičių;
   (b) kai taikoma, išsamią informaciją apie pažangą siekiant nacionalinio orientacinio uždavinio sumažinti energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičių;
   (c) išsamią informaciją apie į planą įtrauktų priemonių ir investicijų įgyvendinimo rezultatus;
   (d) Reglamento (ES) 2018/1999 18 ir 24 straipsniuose nurodytą informaciją apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų srities politiką bei priemones ir prognozes, taip pat informaciją apie energijos nepriteklių;
   (e) informaciją, pateiktą įgyvendinant ilgalaikes pastatų renovacijos strategijas pagal Direktyvą 2010/31/ES;
   (f) 2027 m. – 17 straipsnio 5 dalyje nurodytą plano vertinimą, parengtą atsižvelgiant į faktinį tiesioginį pastatams ir kelių transportui pagal Direktyvos 2003/87/EB IV a skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos poveikį;
   (g) informaciją apie plano pakeitimus pagal 17 straipsnį.
2. Komisija stebi Fondo įgyvendinimą ir vertina, ar pasiekti jo tikslai. Įgyvendinimo stebėsena yra tikslinga ir proporcinga Fondo vykdomai veiklai.
3. Komisijos atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad veiklos įgyvendinimui ir rezultatams stebėti reikalingi duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Todėl Sąjungos finansavimo gavėjams nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.
4. Kad būtų pasiekti 1 straipsnyje nustatyti tikslai, Komisijai pagal 25 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomas šis reglamentas, siekiant nustatyti bendruosius rodiklius, naudotinus pažangos ataskaitoms teikti ir Fondo veiklai stebėti bei vertinti.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24 straipsnis

Fondo vertinimas ir peržiūra

1. Iki 2028 m. liepos 1 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui pateikia Fondo įgyvendinimo ir veikimo vertinimo ataskaitą.

2. Iki 2033 m. gruodžio 31 d. Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui pateikia nepriklausomo *ex post* vertinimo ataskaitą.

3. Vertinimo ataskaitoje visų pirma įvertinamas 1 straipsnyje nustatytų Fondo tikslų pasiekimo lygis, išteklių naudojimo efektyvumas ir Sąjungos pridėtinė vertė. Joje aptariama, ar visi 6 straipsnyje nustatyti tikslai ir veiksmai tebėra aktualūs, atsižvelgiant į pastatams ir kelių transportui pagal Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos ir nacionalinių priemonių, kurių valstybės narės ėmėsi laikydamosi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/842[63]nustatytų įpareigojimų sumažinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, poveikį išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui. Vertinimo ataskaitoje taip pat aptariama, ar Fondo finansinis paketas tebėra aktualus, atsižvelgiant į pokyčius, galinčius įvykti, parduodant aukcione apyvartinius taršos leidimus pagal pastatams ir kelių transportui remiantis Direktyvos 2003/87/EB IVa skyriumi nustatytą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, ir į kitus svarbius aspektus.

4. Prireikus kartu su vertinimo ataskaita pateikiamas pasiūlymas iš dalies keisti šį reglamentą.

5. *Ex post* vertinimo ataskaitą sudaro bendras Fondo vertinimas ir joje pateikiama informacija apie jo poveikį.

25 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

2. 23 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 23 straipsnio 4 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

---

63 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26–42).

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais, vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 23 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie tą aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus tam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

26 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Jis taikomas nuo datos, iki kurios valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus siekiant laikytis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) [mmmm/nnn][64], kuria dėl Direktyvos 2003/87/EB IVa skyriaus iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*

64 [Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) mmmm/nnn.... (OL .....).] [Direktyva, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB]

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – Sąjungos intervencijos vertė, papildanti vertę, kuri antraip būtų buvusi užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

3.2.2. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

3.2.3. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

3.2.4. Trečiųjų šalių įnašai

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Aplinkos ir klimato politikos veiksmai, energijos nepriteklius, energijos vartojimo efektyvumo didinimas ir taupymo skatinimas, darnių transporto priemonių rėmimas

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ **nauju veiksmu**

☐ **nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai**[65]

☐ **esamo veiksmo galiojimo pratęsimu**

☐ **vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Bendras Fondo tikslas – padėti pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, mažinant pastatų ir kelių transporto sektoriuje išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų įtraukimo į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį socialinį poveikį.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretus Fondo tikslas – remti pažeidžiamus namų ūkius, pažeidžiamas labai mažas įmones ir pažeidžiamus transporto naudotojus, įgyvendinant priemones bei investicijas, kuriomis siekiama didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą taikant tokias priemones, kaip pastatų renovacija, mažinti pastatų šildymo ir vėsinimo sistemų priklausomybę nuo iškastinio kuro, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą, taip pat finansuoti netaršaus ir mažataršio judumo bei transporto priemonių naudojimą.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Fondas padeda siekti peržiūrėto bendrojo ES tikslo iki 2030 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, remdamas būtinas investicijas ir mažindamas socialinį poveikį pažeidžiamiausioms grupėms.

Fondo lėšos valstybėms narėms turėtų būti skiriamos siekiant remti jų priemones ir investicijas, skirtas pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti, pastatų renovacijai vykdyti ir pastatų šildymo bei vėsinimo sistemų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, įskaitant energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą, ir netaršiam bei mažataršiam judumui ir transportui finansuoti.

[65] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius

Įgyvendinimo rodikliai
1 rodiklis. Komisijos patvirtintų planų skaičius
2 rodiklis. Planams skiriamas bendras finansinis asignavimas
Rezultatų rodikliai
3 rodiklis. Įgyvendintų planų skaičius
Poveikio rodikliai
4 rodiklis. Pasiekti tikslai, nustatyti planuose

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Kiekviena valstybė narė laikosi reglamente išdėstytų reikalavimų. Tai sumažins socialinį disbalansą tarp valstybių narių ir jų viduje, siekiant atnaujinto tikslo grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, visų pirma kalbant apie pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybą.
Fondas veiks nuo 2025 iki 2032 m.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – Sąjungos intervencijos vertė, papildanti vertę, kuri antraip būtų buvusi užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*)
Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema, o ES veiksmais galima veiksmingai papildyti ir sustiprinti nacionalinius veiksmus. 2030 m. tikslo sumažinti ES išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį padidinimas turės įtakos daugeliui ES ekonomikos sektorių, todėl būtina ES lygmeniu imtis koordinuotų veiksmų ir teikti finansinę paramą. Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 191 straipsnio 1 dalimi, Sąjungos aplinkos politika padeda išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę; taip pat remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti, visų pirma kovai su klimato kaita. Sąjungos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio, atsižvelgiant į skirtingų jos regionų būklės įvairovę.
Be to, pagal SESV 194 straipsnio 1 dalies c punktą, vadovaujantis valstybių narių solidarumu, Sąjungos energetikos politika visų pirma siekiama skatinti energijos vartojimo efektyvumą ir taupymą bei naujų bei atsinaujinančių energijos formų plėtojimą.
Fondas taip pat turi spręsti pažeidžiamų transporto naudotojų padėtį. Jis turėtų remti priemones, kuriomis jiems sudaromos palankesnės sąlygos naudotis netaršaus ir mažataršio judumo ir transporto, įskaitant viešąjį, sprendimais ir taip padėti siekti bendrosios transporto politikos tikslų, kaip nurodyta SESV 91 straipsnio 1 dalies d punkte.

Fondas įsteigiamas siekiant palengvinti pastatams ir kelių transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos užkraunamą socialinę naštą, remiant valstybių narių priemones ir investicijas, skirtas pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti, pastatų renovacijai vykdyti ir pastatų šildymo bei vėsinimo sistemų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, įskaitant energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimą, ir netaršiam bei mažataršiam judumui ir transportui finansuoti.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinė vertė (*ex post*)

Fondo finansinė parama bus sąžiningai ir teisingai paskirstyta, kad būtų sumažintas socialinis poveikis pažeidžiamiausioms ES piliečių grupėms visose valstybėse narėse. Norėdamos gauti finansavimą, valstybės narės turi parengti socialinius klimato planus, kuriuose turi išvardyti veiklos rūšis (priemones ir investicijas), kurias jos ketina finansuoti Fondo lėšomis. Didžiausias finansavimas iš Sąjungos biudžeto skiriamas tai veiklai, kurios tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti vienos (būtinumo kriterijus) ir kuriai Sąjungos intervencija gali suteikti pridėtinės vertės, palyginti su pavienių valstybių narių veiksmais. Imtis Sąjungos lygmens veiksmų reikia siekiant koordinuoti tinkamą atsaką į socialinius iššūkius, kylančius dėl pastatų ir kelių transporto sektoriams skirtų apyvartinių taršos leidimų prekybos (efektyvumo kriterijus). Šio tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti vienos, o Sąjungos veiksmai gali suteikti pridėtinės vertės, nes bus sukurta priemonė, skirta finansiškai padėti valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti reikalingas priemones ir investicijas.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Fondo veikla grindžiama patirtimi, sukaupta įgyvendinant kitas Sąjungos finansavimo programas. Fondas įsteigiamas ir įgyvendinamas vadovaujantis pagrindiniais Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) principais.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Europos žaliojo kurso komunikate ir Europos klimato akte nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, taip pat dvejopa žalioji ir skaitmeninė pertvarka yra pagrindinis Europos Sąjungos prioritetas. Imtis dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, kurios siekia Europa, padės pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą priemonių rinkinys, „Next Generation EU“ ir 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa. Šių politikos priemonių derinys padės įveikti ekonomikos krizę po COVID-19 pandemijos ir paspartins perėjimą prie švarios ir tvarios ekonomikos – taip bus susieti klimato politikos veiksmai ir ekonomikos augimas.

Šis pasiūlymas yra pasirengimo įgyvendinti 55 proc. tikslą klimato kaitos ir energetikos priemonių rinkinio dalis. Bendras rinkinio tikslas – suderinti Sąjungos teisės aktus su padidintu ES klimato srities užmoju. Visos šio rinkinio iniciatyvos yra glaudžiai susijusios tarpusavyje ir kiekviena priklauso nuo kitų iniciatyvų struktūros. Šis pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto papildo kitus rinkinio pasiūlymus ir su jais dera.

Fondas bus finansuojamas daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai ir aplinka“ lėšomis, o į metinę biudžeto nomenklatūrą finansavimas bus įtrauktas kaip 9 veiksmų grupės „Aplinkos ir klimato politika“ dalis.

Socialinio klimato fondo dydis turėtų iš esmės atitikti 25 proc. pajamų, kurias numatoma gauti, įtraukus pastatus ir kelių transportą į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį. Komisija netrukus pateiks pasiūlymą iš dalies pakeisti Sprendimą dėl nuosavų išteklių, pagal kurį valstybės narės turėtų pervesti tas pajamas į Sąjungos biudžetą kaip nuosavus išteklius.

Fondui remti pagal daugiametę finansinę programą bus skirta minėtai daliai lygiavertė suma. Šiuo tikslu Komisija netrukus pasiūlys atlikti tikslinę daugiametės finansinės programos peržiūrą, kad 3 išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai ir aplinka“ įsipareigojimų asignavimų viršutinė riba 2025 m. būtų padidinta 2 176 mln. EUR, 2026 m. – 9 132 mln. EUR, o 2027 m. – 8 786 mln. EUR (2018 m. kainomis).

Atsižvelgdama į tai, kad dėl siūlomo įsipareigojimų viršutinės ribos padidinimo tiek pat padidės mokėjimų poreikiai, Komisija siūlo patikslinti 2025 m., 2026 m. ir 2027 m. mokėjimų viršutines ribas ir jas padidinti tomis pačiomis sumomis.

Kalbant apie sąveiką su kitomis priemonėmis, aktualiausia yra EGADP, pagal kurią valstybės narės jau gali finansuoti priemones, kad sumažintų energijos nepriteklių. Pagal EGADP finansinės išmokos valstybėms narėms bus baigtos mokėti iki 2026 m. pabaigos, taigi įgyvendinant šį Socialinį klimato fondą būtų pratęstas jos galiojimas ir papildyta taikymo sritis, didžiausią dėmesį skiriant pažeidžiamiausiems asmenims. Netrukus po to, kai veiklą pradės Socialinis klimato fondas, nustos veikti ir Teisingos pertvarkos fondas, visų pirma jo dalis, susijusi su finansavimu pagal priemonę „Next Generation EU“.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Fondas papildys kitas Sąjungos programas, visų pirma pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamus projektus, ir bus užtikrinta sąveika su jomis.

Remdamasis valstybių narių socialiniais klimato planais, Fondas teiks negrąžintiną finansinę paramą bendrai finansuojamoms nacionalinėms sistemoms, kurios teikia paramą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, visų pirma jis rems investicijas ir, jei reikia, teiks laikiną pajamų paramą.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☒ **trukmė ribota**

☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]

☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2025 iki 2032 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2025 iki 2032 m.

☐ **trukmė neribota**

☐ Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM m. iki MMMM m., vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[66]

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtiems organams;

☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

☐ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;

☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;

☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.

Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

Netaikoma.

[66] Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Siekiant stebėti Fondo įgyvendinimo rezultatus, bus sukurta jo lėšų prašymo ir mokėjimo sistema.

Norėdamos gauti lėšų iš Fondo, valstybės narės turėtų parengti savo socialinius klimato planus (toliau – planai), kad nustatytų finansuotinas priemones ir investicijas. Komisija turi tuos planus įvertinti ir gali juos patvirtinti tik teigiamai įvertinusi jų aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir suderinamumą. Finansinis asignavimas bus išmokamas, kai bus pasiektos su atitinkama valstybe nare sutartos tarpinės ir siektinos reikšmės. Planų pateikimo laikas ir pažangos ataskaitų teikimo ciklai suderinti su atnaujintais nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais, teikiamais pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

Šiuo tikslu kartą arba du kartus per metus valstybės narės gali teikti prašymą skirti iš Fondo lėšų ir prie jo turėtų pridėti tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo įrodymus. Kas dvejus metus rengiamoje pagal Valdymo reglamentą teikiamų NEKSVP įgyvendinimo pažangos ataskaitoje valstybės narės turėtų atsiskaityti Komisijai už priemonių ir investicijų įgyvendinimo pagal savo planus pažangą.

Siekiant įvertinti Fondo efektyvumą, veiksmingumą, aktualumą ir suderinamumą, bus atliekamas vertinimas, įskaitant *ex post*. Prireikus Komisija prie vertinimo pridės pasiūlymą peržiūrėti reglamentą.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Tinkamiausias sprendimas – į valstybių narių pateiktus planus įtrauktus veiksmus finansuoti nacionaliniais įnašais. Taikant tiesioginio valdymo principą kartu su veiklos rezultatais grindžiama priemone, geriausiai užtikrinami ekonomiškai naudingiausi rezultatai ir iki minimumo sumažinamas procese dalyvaujančių administracinių struktūrų skaičius, taigi taip pat sumažinamos sudėtingos procedūros ir administracinės išlaidos.

Numatomas Fondo veiklos tvarkaraštis:

Nuo 2023 m. vidurio valstybės narės gali pradėti teikti savo Fondo lėšų panaudojimo planų projektus.

2023 m. pabaigoje ir 2024 m. pradžioje Komisijos tarnybos turėtų pradėti rengti deleguotuosius aktus dėl su Fondu susijusių ataskaitų teikimo reikalavimų.

2024 m. birželio 30 d. numatoma pradėti taikyti Reglamentą, kuriuo įsteigiamas Fondas.

2024 m. birželio 30 d. taip pat yra terminas, iki kurio valstybės narės turėtų oficialiai pateikti Komisijai savo planus. Tačiau, kaip minėta pirmiau, jos gali pradėti šiuos planus teikti jau 2023 m. viduryje, nes jie turi būti pateikti pagal NEKSVP, parengtus pagal Valdymo reglamentą.

Nuo 2024 m. birželio 30 d. iki gruodžio 31 d. Komisija turi įvertinti Fondo lėšų panaudojimo planus ir galiausiai priimti deleguotuosius aktus dėl jų patvirtinimo. Tai

bus didžiulis darbas, turint omenyje, kad numatome tokią pačią sistemą, kaip ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonei / planams.

Nuo 2025 m. pradžios Komisija pradės sudaryti atskirus susitarimus su valstybėmis narėmis dėl Fondo lėšų panaudojimo – tai bus valstybių narių finansiniai įsipareigojimai dėl Fondo lėšų panaudojimo.

Nuo 2025 m. vidurio valstybės narės gali pradėti teikti prašymą skirti iš Fondo lėšų. Teikti prašymą skirti iš Fondo lėšų jos gali du kartus per metus. Lėšos bus išmokamos įvertinus pasiektas tarpines ir siektinas reikšmes.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Rizika susijusi su veiklos rezultatų vertinimu (nepasiektos iš anksto nustatytos siektinos ir (arba) tarpinės reikšmės) arba šiurkščiais pažeidimais.

Siekiant sumažinti šią riziką, bus imtasi tokių priemonių:

– prieš išmokant lėšas, bus atliekamas išsamus vertinimas, ar paramą gaunančios valstybės narės pasiekė siektinas ir (arba) tarpines reikšmes;

– jei paramą gaunančios valstybės narės tarpinių ir (arba) siektinų reikšmių nepasieks arba šiurkščiai pažeis susitarimuose su jomis nustatytus įpareigojimus ar jų nevykdys, bus aktyvuotas mokėjimo sustabdymas, lėšų susigrąžinimas ir susitarimų nutraukimas.

Fondą tiesiogiai valdys įgyvendins Komisija, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Finansinis asignavimas valstybėms narėms bus skiriamas kaip su išlaidomis nesusijęs finansavimas.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Į reglamentą įtrauktos būtinos nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad Fondas būtų įgyvendinamas laikantis Sąjungos finansinių interesų apsaugos reikalavimų.

Tinkami vidaus kontrolės procesai bus taikomi valdymo lygmenimis ir bus parengti siekiant pagrįstai įsitikinti, kad bus pasiekti šie tikslai: operacijų efektyvumas, veiksmingumas ir ekonomiškumas; ataskaitų patikimumas; turto ir informacijos apsauga; tinkamas su pagrindinių sandorių teisėtumu ir teisingumu susijusios rizikos valdymas ir sukčiavimo, korupcijos atvejų, interesų konfliktų, pažeidimų ir dvigubo finansavimo Fondo ir kitų Sąjungos programų lėšomis prevencija, nustatymas ir ištaisymas.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių	trečiųjų valstybių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
3	09 01 04 01 – Socialinio klimato fondo paramos išlaidos	NDA	NE	NE	NE	NE
3	09 05 01 – Socialinis klimato fondas – Veiklos išlaidos	DA	NE	NE	NE	NE

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	3	GAMTOS IŠTEKLIAI IR APLINKA

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

			2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**IŠ VISO**
Veiklos asignavimai											
09 05 01	Įsipareigojimai	1	2 495,000	10 695,000	10 495,000	10 145,000	9 945,000	9 745,000	9 495,000	9 145,000	**72 160,000**
	Mokėjimai	2	2 495,000	10 695,000	10 495,000	10 145,000	9 945,000	9 745,000	9 495,000	9 145,000	**72 160,000**
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų											
09 01 04 01		3	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	**40 000**
IŠ VISO asignavimų programos paketui	**Įsipareigojimai**	**= 1 + 3**	**2 500,000**	**10 700,000**	**10 500,000**	**10 150,000**	**9 950,000**	**9 750,000**	**9 500,000**	**9 150,000**	**72 200,000**
	Mokėjimai	**= 2 + 3**	**2 500,000**	**10 700,000**	**10 500,000**	**10 150,000**	**9 950,000**	**9 750,000**	**9 500,000**	**9 150,000**	**72 200,000**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	Administracinės išlaidos

Šią dalį reikėtų pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**IŠ VISO**
Žmogiškieji ištekliai		1 824	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	8 664	**88 464**
Kitos administracinės išlaidos		-	-	0,059	0,016	-	-	-	-	-	-	-	**0,075**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	1,824	8,664	8,723	8,680	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	**88,539**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų pagal visas daugiametės finansinės programos IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	1,824	8,664	8,723	2 508,680	10 708,664	10 508,664	10 158,664	9 958,664	9 758,664	9 508,664	9 158,664	**72 288,539**
	Mokėjimai	1,824	8,664	8,723	2 508,680	10 708,664	10 508,664	10 158,664	9 958,664	9 758,664	9 508,664	9 158,664	**72 288,539**

3.2.2. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA												
Žmogiškieji ištekliai	1,824	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	8,664	88,464
Kitos administracinės išlaidos	-	-	0,059	0,016	-	-	-	-	-	-	-	**0,075**
daugiametės finansinės programos 7 išlaidų kategorijos TARPINĖ SUMA	**1,824**	**8,664**	**8,723**	**8,680**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**8,664**	**88,539**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ												
Žmogiškieji ištekliai												
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	-	-	-	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	**40,000**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinę sumą	-	-	-	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	**40,000**
IŠ VISO	**1,824**	**8,664**	**8,723**	**13,680**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**13,664**	**128,539**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.2.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)											
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	12	57	57	57	57	57	57	57	57	57	57
20 01 02 03 (Delegacijos)											
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)											
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)											
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)											
Išorės darbuotojai (etatų vienetais)[1]											
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)											
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)											
XX 01 xx yy zz - būstinėje											
XX 01 xx yy zz - delegacijose											
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)											
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)											
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)											
IŠ VISO	12	57	57	57	57	57	57	57	57	57	57

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	• Projektavimas, teisės aktų rengimas, konsultacijos, veiklos koordinavimas su Komisijos tarnybomis • Nacionalinių socialinių klimato planų projektų ir jų galutinių tekstų įvertinimas, užtikrinant sąveiką su kitais procesais (2023–2024 m.); • Dotacijos susitarimų ir susijusių finansinių operacijų parengimas ir valdymas; • Fondo įgyvendinimo priežiūra ir stebėsena (nuo 2025 m.) • Biudžeto ir stebėsenos procedūros, vykdomos su BUDG GD (nuo 2025 m.)
Išorės darbuotojai	

3.2.3. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

☐ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

☒ Reikia peržiūrėti DFP.

Fondas bus finansuojamas daugiametės finansinės programos 3 išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai ir aplinka“ lėšomis, o į metinę biudžeto nomenklatūrą finansavimas bus įtrauktas kaip 9 veiksmų grupės „Aplinkos ir klimato politika“ dalis.

Socialinio klimato fondo dydis turėtų iš esmės atitikti 25 proc. pajamų, kurias numatoma gauti, įtraukus pastatus ir kelių transportą į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį.

Fondui remti pagal daugiametę finansinę programą bus skirta minėtai daliai lygiavertė suma. Šiuo tikslu Komisija netrukus pasiūlys atlikti tikslinę daugiametės finansinės programos peržiūrą, kad 3 išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai ir aplinka“ įsipareigojimų asignavimų viršutinė riba 2025 m. būtų padidinta 2 176 mln. EUR, 2026 m. – 9 132 mln. EUR, o 2027 m. – 8 786 mln. EUR (2018 m. kainomis).Atsižvelgdama į tai, kad dėl siūlomo įsipareigojimų viršutinės ribos padidinimo tiek pat padidės mokėjimų poreikiai, Komisija siūlo patikslinti 2025 m., 2026 m. ir 2027 m. mokėjimų viršutines ribas ir jas padidinti tomis pačiomis sumomis.

3.2.4. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

☐ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

☒ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*	*p. m.*

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

☐ nuosaviems ištekliams

☐ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[67]										
		2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
.....straipsnis												

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-ioms) daromas poveikis.

[…]

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[…]

67 Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.